

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 5C/138/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8214205268
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Daráková
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2021:8214205268.18

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov v konaní pred sudkyňou JUDr. Andreou Darákovou, v právnej veci žalobcu: I. E. F.. XX.XX.XXXX, T. S. Č.. XX, XXX XX A., právne zastúpený advokátom: JUDr. Martin Tobiaš, so sídlom Protifašistických bojovníkov 4, 080 01 Prešov, proti žalovanému: D.F. G., F.. XX.XX.XXXX, T. S. Č.. X, XXX XX A., právne zastúpený advokátom: JUDr. Ján Jurč, so sídlom Partizánska 5, 085 01 Bardejov, o zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu spočívajúceho v práve prechodu, v opätovnom konaní po rozhodnutí Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Co 117/2019-185 z 24.11.2020, takto

rozhodol:

- I. Žalobu zamietá.
- II. Žalovanému priznáva voči žalobcovi 100% nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania.
- III. Žalobca je povinný nahradiť trovy štátu spočívajúce v nákladoch na obhliadku na mieste samom.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) 16.07.2014 sa žalobca ako výlučný vlastník parcely CKN XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 854 m², parcely CKN XX - záhrady o výmere 329 m² a rodinného domu súpisné číslo XX postavenom na parcele CKN XX - všetky tieto nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území S. a vedené Okresným úradom Bardejov, katastrálny odbor na LV XXXX (ďalej len „dotknuté nehnuteľnosti“), domáhal voči žalovanému ako výlučnému vlastníkovi parcely CKN XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 218 m², nachádzajúcej sa v katastrálnom území S. a vedenej Okresným úradom Bardejov, katastrálny odbor na LV XXXX (ďalej len „susedný pozemok“), zriadenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré by v prospech jeho dotknutých nehnuteľností zaťažovalo (rozumej vecné bremeno) susedný pozemok žalovaného v prospech prístupu k jeho dotknutým nehnuteľnostiam a ktoré by spočívalo v práve žalobcu, jeho rodinných príslušníkov a jeho právnych nástupcov, prechodu peši, osobným motorovým vozidlom, ako aj nákladným motorovým vozidlom cez susedný pozemok žalovaného.

2. Svoju žalobu žalobca odôvodnil tým, že L. XX.XX.XXXX došlo k zriadeniu práva prechodu cez susedný pozemok žalovaného v prospech prístupu k jeho dotknutým nehnuteľnostiam a to v písomnej dohode medzi právnym predchodcom žalovaného D. G. (t.j. otec žalovaného) a medzi žalobcom, pričom sa jednalo o písomnú dohodu uzavretú na Obecnom úrade v S. za prítomnosti svedkov a úradných osôb, pričom od tej doby sa cit. „... tento prístup nepretržite a bez rušenia o obmedzenia užíva ...“ V zmysle tejto dohody žalobca mal právo prechodu cez susedný pozemok vo vlastníctve právneho predchodcu žalovaného v prospech prístupu k svojmu pozemku a k svojmu rodinnému domu. Žalobca uviedol, že za účelom zriadenia vecného bremena na susednom pozemku spočívajúceho v práve prechodu cezeň v prospech svojich dotknutých nehnuteľností bol vypracovaný aj geometrický plán č. XXX-XXX-XXX-XX W. XX.XX.XXXX, avšak cit. „... zápis tohto vecného bremena sa nerealizoval pre nezáujem odporcu.“

Podľa vyjadrení žalobcu, vzhľadom na svoj vysoký vek má záujem vysporiadať si svoje majetkové veci v prospech svojho syna a preto sa obrátil s návrhom na uzavretie dohody v tejto veci na žalovaného, avšak vzhľadom na nezáujem žalovaného uzavrieť mimosúdnu dohodu si uplatňuje svoj nárok súdnou cestou, keďže jediný možný prístup k jeho dotknutým nehnuteľnostiam je možný len cez susedný pozemok žalovaného.

K žalobe boli pripojené: kópie LV XXXX I. A. XXXX; listina označená ako „Dobrovoľná pokonávka“ z XX.XX.XXXX; potvrdenie vydané starostkou obce S. W. XX.XX.XXXX; geometrický plán č. XXX-XXX-XXX-XX W. XX.XX.XXXX; výkaz výmer; výzva na mimosúdne uzavretie sporu z 25.06.2014 adresovaná právnu zástupkyňou žalobcu žalovanému a odpoveď žalovaného na výzvu na mimosúdne urovanie sporu zo XX.XX.XXXX.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, že súhlasí s tvrdeniami žalobcu pokiaľ ide o vlastnícke vzťahy žalobcu, ako aj žalovaného k parcelám CKN XX, XX I. XX v katastrálnom území S., pričom k žalobcom predloženým dôkazom sa vyjadril takto. Pokiaľ ide o geometrický plán č. XXX-XXX-XXX-XX W. XX.XX.XXXX poprel, že tento bol vypracovaný za účelom zriadenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, pretože podľa žalovaného mal tento geometrický plán slúžiť na majetkovo-právne vyporiadanie k parcelám CKN XX I. XX vo vlastníctve žalobcu, pričom cit. „... parcela č. 29 bola (rozumej susedný pozemok žalovaného, pozn.) riešená GP č. XXXXXXXX-XXX/XX W. XX.XX.XXXX a sú súčasťou (rozumej zrejme geometrické plány, pozn.) rozsudku Okresného súdu v Bardejove č.k. 8 C/483/94-87 zo dňa XX.X.XXXX.“ Žalovaný v tejto súvislosti uviedol, že pokiaľ by bolo tvrdenie žalobcu pravdivé mohol sa svojho práva domáhať už v konaní tunajšieho súdu vedenom pod sp. zn. 8 C 483/94, ak navyše tvrdí, že právo prechodu cez susedný pozemok žalovaného využíva od XX.XX.XXXX. Žalovaný takisto vyjadril nesúhlas s písomným potvrdením Obce S., že žalobca nepretržite využíva prístup cez susedný pozemok žalovaného od XX.XX.XXXX tak ako je to uvedené v dohode z tohto dňa, dôvodiť cit. „... ide o právnu otázku, pričom starostka obce takúto právomoc na posúdenie obsahu dohody nemá a skutkovo nemôže osvedčiť dĺžku doby trvania ako aj nerušené užívanie ...“, pričom na dôkaz toho, že zo strany žalobcu sa nejedná o nerušené užívanie, žalovaný uviedol, že rozhodnutím obce č.j. XXX/XXXX W. XX.XX.XXXX bol žalobca uznaný vinným zo spáchania priestupku na úseku občianskeho spolunažívania tým, že XX.XX.XXXX naviezol asfaltovú drť a vysypal ju na parcelu žalovaného CKN XX v kat. území S., za čo bolo žalobcovi udelené pokarhanie. Pokiaľ ide o žalobcom predloženú listinu označenú ako „Dobrovoľná pokonávka“ z 23.05.1963 žalovaný uviedol, že z nej nevyplýva, že by bolo zriadené právo zodpovedajúce vecnému bremenu v prospech dotknutých nehnuteľností žalobcu, ktoré by zaťažovalo susedný pozemok žalovaného, ale z nej vyplýva iba to, že žalobcovi bolo dovolené právo prechodu cez susedný pozemok právneho predchodcu žalovaného avšak keďže cit. „... I. E., otec žalobcu zomrel a právo cesty k rodinnému domku sa viazalo výlučne na jeho osobu, toto právo zaniklo a žalobcovi nevzniklo zo zákona, aby vydržal vecné bremeno ako sa ho domáha touto žalobou, pretože nie je splnená ani jedna z podmienok vydržania vecného bremena.“ Žalovaný vo svojom vyjadrení tiež uviedol, že nie je pravdou tvrdenie žalobcu, že k jeho dotknutým nehnuteľnostiam (parcelám CKN XX I. XX) je možný prístup len cez susedný pozemok žalovaného (parcelu CKN XX), pretože podľa žalovaného ak by tomu tak bolo, tak podieloví spoluvlastníci parcely CKN XX, ktorá bezprostredne susedí s dotknutými nehnuteľnosťami žalobcu, by sa mohli takisto dostať na svoju parcelu len skrz parcelu žalovaného CKN XX, avšak tomu tak nie je, pretože na túto parcelu CKN XX majú jej podieloví spoluvlastníci prístup z cesty, ktorá prechádza obcou S. a z tejto cesty podľa tvrdenia žalovaného je prístup aj k iným parcelám č. XX/X, XX/X, XX/X, XX/X, XX. Podľa žalovaného namiesto toho, aby si žalobca vyriešil prístup k svojim dotknutým nehnuteľnostiam skrz susedné parcely CKN XX I. B. XX, ku ktorým mal spoluvlastnícke právom, avšak toto previedol na svojho syna, namiesto toho žiada o zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré by zaťažovalo susedný pozemok žalovaného. Vzhľadom na uvedené žalovaný navrhuje, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

K vyjadreniu žalovaného boli pripojené: list z XX.XX.XXXX označený ako „Výzva na mimo súdne uzatvorenie sporu - stanovisko“ adresovaný právny zástupcom žalovaného právnej zástupkyňi žalobcu; list z XX.XX.XXXX adresovaný právny zástupcom žalovaného právnej zástupkyňi žalobcu; „informatívna kópia z mapy“ o zakreslení sporných nehnuteľností; rozhodnutie Obce S. č.j. XXX/XXXX W. XX.XX.XXXX; kópie LV XXXX I. A. XXXX.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení (replika) k stanovisku žalovaného uviedol, že toto stanovisko žalovaného považuje za nezrozumiteľné a za irelevantné k predmetu konania. Konkrétne uviedol, že mu nie je známe, ako má s prejednávanou vecou súvisieť rozsudok Okresného súdu Bardejov sp. zn. 8 C 483/94

z XX.XX.XXXX, ktorý podľa žalobcu sa vecného bremena vôbec netýka a takisto pre konanie vo veci je irelevantné, či žalobca riešil otázku tohto práva prechodu už skôr alebo neskôr. Žalobca opakuje, že predložil všetky potrebné podklady k tomu, aby jeho nároku bolo vyhovené a žalobu považuje za skutkového i právneho hľadiska za opodstatnenú. Takisto uviedol, že je irelevantné tvrdenie žalovaného o tom, že bol uznaný vinným zo spáchania priestupku, pretože upravil prístup na susednom pozemku žalovaného na vlastné náklady a že táto skutočnosť je pre rozhodovanie vo veci irelevantná a preto žiada, aby žalobe bolo v celom rozsahu vyhovené.

5. Na pojednávaní 21.09.2017 právni zástupcovia sporových strán uviedli, že k mimosúdne urovnaniu sporu nedošlo s tým, že právna zástupkyňa žalobcu konštatovala, že ak nedôjde k mimosúdnej dohode o zriadení vecného bremena tak navrhujú ohliadku na mieste samom a prípadne aj výsluch svedkov (bez ich označenia) s tým, že právna zástupkyňa žalobcu mala do 15.10.2017 okresnému súdu oznámiť, či došlo k mimosúdnej dohode.

6. Dňa 27.09.2017 právna zástupkyňa žalobcu predložila okresnému súdu na vedomie návrh žalobcu na mimosúdne urovnanie sporu adresovaný žalovanému, pričom v zmysle tohto návrhu vzhľadom na skutočnosť, že žalobca nemá iný prístup k dotknutým nehnuteľnostiam navrhuje žalovanému, aby bolo zriadené právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré bude zaťažovať pozemok žalovaného a to za odplatu alebo navrhuje, že žalobca odkúpi susedný pozemok CKN XX vo vlastníctve žalovaného a to za trhovú cenu určenú znalcom.

7. V podaní doručenom okresnému súdu 17.10.2017 sa žalovaný vyjadril k návrhu mimosúdnej dohody žalobcu v tom zmysle, že s ňou nesúhlasí, pretože podľa jeho názoru si žalobca sám znemožnil prístup či už pešo alebo motorovým vozidlom k dotknutým nehnuteľnostiam, keď jednako parcelu CKN XX, ktorá bola vo vlastníctve manželky žalobcu ako aj svoj spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 20/60 na parcele CKN XX susediacej s jeho dotknutými nehnuteľnosťami previedol darovaním na svojho syna. Súčasne v tomto podaní právny zástupca žalovaného uviedol, že vykonaním ohliadky na mieste samom zistil, že žalobca má skutočne prístup k svojim dotknutým nehnuteľnostiam (CKN XX I. B. XX) skrz parcely CKN XX a CKN XX, pričom tomu má svedčiť aj skutočnosť, že žalobca si ponad miestny potok vybudoval zo štátnej komunikácie prechádzajúcej cez obec Rešov železobetónový most na parcelu CKN XX, čím si mal pripraviť prístup k svojim dotknutým nehnuteľnostiam, pričom situovanie tohto mosta sám právny zástupca žalovaného zakreslil do geometrického plánu č. XXX-XXX-XXX-XX z XX.XX.XXXX a súčasne navrhol vypočítať dvoch svedkov (I. R. I. I. G.) s tým, že žalobu považuje za nedôvodnú.

8. K vyjadreniu žalovaného zaujala stanovisko právna zástupkyňa žalobcu v podaní doručenom okresnému súdu 10.11.2017 s tým, že stanovisko žalovaného považuje za nejasné a zavádzajúce, pričom proklamovala predložiť podrobnejšie vyjadrenie žalobcu k veci, ktoré predložila 20.11.2017, pričom v ňom opätovne kvalifikovala stanovisko žalovaného za nejasné. Súčasne uviedla, že parcela CKN XX nikdy vlastnícky nepatrila žalobcovi ani jeho manželke, ale otcovi žalobcu I. E., po ktorom ju zdedila sestra žalobcu I. U., S. E., od ktorej ju odkúpil syn žalobcu E. E. s tým, že cit. „Cez túto parcelu je prechod pre žalobcu nemožný.“ Pokiaľ ide o parcelu CKN XX uviedla, že táto cit. „... je nevysporiadaná, je v podielovom spoluvlastníctve syna žalobcu I. E., žalobcu, ale aj oboch susedov I. R. I. I. G....“, pričom ani cez túto parcelu prechod žalobcu nie je možný. Súčasne právna zástupkyňa žalobcu uviedla, že v roku XXXX syn žalobcu E. E. dal vybudovať železobetónový cit. „... múr cez parcelu CKN XX, táto však nerieši predmet sporu.“ K vyjadreniu boli priložené LV XXXX I. A. X XXX. V podaní doručenom okresnému súdu XX.XX.XXXX právna zástupkyňa žalobcu navrhla ako svedkov vypočítať I. Z. I. D. T. (bez uvedenia okolností ku ktorým by mali byť vypočítaní, pozn.).

9. Na pojednávaní 20.06.2019 žalobca uviedol, že na žalobe v rozsahu v akom bola podaná trvá. Má dvoch synov E. I. E., takže označenie syna I. v podaní doručenom okresnému súdu 20.11.2017 bolo iba chybou v písaní. Vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 8C/483/94 bola žalobkyňou I. E., ktorá je jeho sestrou. Otcom žalobcu bol I. E., avšak vzhľadom na identickosť jeho krstného mena s krstným menom žalobcu žalobca spresnil, že účastníkom tzv. „dobrovoľnej pokonávky“ z XX.XX.XXXX bol žalobca, nie jeho otec. Žalobca uviedol, že vstup na jeho nehnuteľnosti CKN XX I. B. XX cez pozemky CKN XX I. B. XX, ktoré vlastnícky alebo spoluvlastnícky patria jeho synovi E. E., nie je možný, pretože cit. „... syn to nedovolí“, s tým, že syn E. si na parcele CKN XX vybudoval železobetónový most za účelom, aby si zabezpečil prístup z cesty aj na dovoz stavebného materiálu, keďže sa na parcele CKN XX chystá postaviť si rodinný dom. Aktuálne žalobca chodíva na svoje nehnuteľnosti CKN XX I. B. XX

cez susedný pozemok žalovaného CKN XX, pretože iný prístup na jeho parcely CKN XX I. XX ako cez susedný pozemok žalovaného nie je možný. Práva zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu cez susedný pozemok žalovaného CKN XX sa v konaní tunajšieho súdu sp. zn. 8 C 483/1994 vyslovene nedomáhal, ale už v tom čase sa s manželkou snažil so žalovaným dohodnúť na odkúpení parcely CKN XX, s čím však žalovaný nesúhlasil. Parcelu CKN XX žalobca získal, resp. podiel na nej v 90-tých rokoch v rámci usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom.

Na pojednávaní 20.06.2019 žalovaný uviedol že sa žalobcovi „vypísal“ z nehnuteľností, ktoré boli priznané do vlastníctva žalobcu a žalobca sa zase „vypísal“ žalovanému z jeho nehnuteľnosti, teda aj z parcely CKN XX, ktorá je jeho vlastníctvom a žalovaný nevidí dôvod, prečo sa žalobca domáha ešte aj tohto jeho vlastníctva, keď má prístup k svojim parcelám od hlavnej cesty cez parcely CKN XX I. B. XX, kde na parcele CKN XX sa nachádzal aj rodičovský dom žalobcu, takže si žalobca môže riešiť prístup k svojim nehnuteľnostiam skrze tieto parcely. Okrem žalobcu a jeho detí cez parcelu žalovaného nemá nikto právo prechodu. Právny zástupca žalovaného upresnil, že v konaní tunajšieho súdu sp. zn. 8 C 483/1994 sa riešilo vyporiadanie podielov na nehnuteľnostiach CKN XX, XX, XX, XX, XX/X I. XX/X, predmetom vyporiadania nebola parcela B. XX, pretože na nej bol žalovaný podielovým spoluvlastníkom a boli tam aj neznámi spoluvlastníci. V rámci tohto konania sa otázka prechodu cez parcelu žalovaného CKN XX neriešila, pretože nebol dôvod, keďže žalobca mal v podielovom spoluvlastníctve parcelu CKN XX, kde bol aj jeho rodičovský dom, cez ktorú mal prístup k parcelám CKN XX I. B. XX. Predpokladalo sa teda, že žalobca si vyrieši prístup k svojim parcelám cez tieto parcely CKN XX I. XX. Písomná pokonávka z roku XXXX nemôže byť titulom na vznik a začatie trvania vecného bremena, pretože v tejto pokonávke sa nie žalovaný, ale jeho otec zaviazal osobne, teda bol to jeho osobný záväzok, ktorý neprechádza na dedičov, že umožní žalobcovi prechod cez parcelu CKN XX. Ak by tomu tak nebolo, tak na žalovanej strane by museli byť všetci dedičia po zomrelom právnom predchodcovi žalovaného. Môže byť pravdou, že most z hlavnej cesty na parcelu CKN XX mohol síce opraviť syn žalobcu, avšak pôvodný most na tomto mieste sa nachádzal už dávno a zriadili ho kvôli prístupu právnym predchodcovia žalobcu. Časť z parcely CKN XX na geometrickom pláne z XX.XX.XXXX vyznačená prerušovanou čiarou, práve tá mala v minulosti slúžiť na výstavbu obecnej cesty. To, že žalobca chodíva cez parcelu žalovaného neznamena, že má k tomu oprávnenie. Zo strany žalovaného je to len „trpenie“ tohto prechodu. Skutočnosť, že žalobca nebol v užívaní práva prechodu cez pozemok žalovaného dobromyseľný, svedčí aj priestupkové konanie v roku XXXX.

V reakcii na vyjadrenie žalovaného a jeho právneho zástupcu na pojednávaní XX.XX.XXXX, právna zástupkyňa žalobcu uviedla, že pri pokonávke v roku XXXX sa na nej zúčastnené strany navzájom „vypísali“ zo svojich spoluvlastníckych podielov, ale keďže táto pokonávka nebola spôsobilá na zápis do katastra, tak k definitívnemu potvrdeniu týchto spoluvlastníckych podielov došlo rozsudkom okresného súdu v konaní sp. zn. 8 C/483/94. V pokonávke sa nehovorilo o užívaní, ale povolení prechodu. Tento prechod žalobca užíval a nebol v tom rušený. Je pravdou, že z časti vyčlenenej z parcely CKN XX sa pôvodne plánovalo vybudovanie obecnej cesty, avšak z potvrdenia Obce S. sa s vybudovaním tejto cesty neplánuje. Žalobca má jediný možný prístup na svoje parcely skrz parcelu žalovaného CKN XX, pretože prístup cez parcely CKN XX a CKN XX nie je možný.

Na pojednávaní 20.06.2019 žalovaným navrhovaný svedok I. R. uviedol, že v minulosti bol bezprostredným susedom žalobcu, pretože vlastnil parcely XX/X I. XX/X, ktoré však už predal a v súčasnosti vlastní parcelu vedľa parcely XX/X. Keďže sa narodil v roku XXXX už z tých čias si pamätá, že žalobca používal na prechod k svojmu rodinnému domu stojacemu na parcele CKN XX prístup cez parcely CKN XX I. B. XX dole od mosta, nakoľko jeho rodičovský dom sa nachádzal na parcele CKN XX a na parcele CKN XX bol podielovým spoluvlastníkom spolu so svedkom a s p. G., pričom na parcele CKN XX bol postavený taktiež dom D. E. a ešte do dnešných dní tam stoja maštale. Most na parcelu CKN XX bol postavený v 60-tých rokoch pri regulácii vodného toku. Pokiaľ ide o spor medzi žalobcom a žalovaným, je mu známe, že otec žalovaného umožnil žalobcovi používať cestu cez parcelu CKN XX do doby, kým si žalobca nepostaví rodinný dom, ktorý však aj napriek tomu túto cestu stále používa, dokonca si na nej vyasfaltoval prístupové koľaje navezením asphaltovej drte, pričom svedok má vedomosť, že žalovaný žalobcovi v prechode cez jeho parcelu bránil, má vedomosť o incidente, keď žalobca na parcelu žalovaného naviezol asphaltovú drť.

Na pojednávaní 20.06.2019 žalovaným navrhovaný svedok I. G., uviedol, že je bratom žalovaného a má vedomosť o predmete sporu. Bol tajomníkom na E., takže má vedomosť, že v čase regulácie vodného toku v obci kvôli prístupu žalobcu na parcelu CKN XX, kde bol postavený rodičovský dom žalobcu, mu A. postavil most, ktorý po jeho zvetraní syn žalobcu opravil. Žalobca k svojmu domu na parcele CKN XX chodieval skrz parcely CKN XX I. XX, takže nie je pravdou, že by k domu nemal inú prístupovú cestu. V čase, keď si stavil žalobca rodinný dom, prišiel za otcom svedka a žalovaného s tým, že

aby ťažké stroje voziace stavebný materiál nechodili cez jeho záhradu, či mu povolí prístup cez jeho parcelu CKN XX a otec svedka a žalovaného mu toto povolil. Nie je pravdou, že žalobca sa nevie dostať iným spôsobom na svoj pozemok, iba cez parcelu svedkovho brata, pretože ak by nemal prístupovú cestu, stavebný úrad by mu nevydal stavebné povolenie na stavbu rodinného domu. Aj na parcele CKN XX bývala rodina E., ktorá sa neskôr odsťahovala. Vie o spore medzi žalobcom a žalovaným s tým, že žalovaný žalobcu opakovane vyzýval, aby nepoužíval cestu cez jeho pozemok, žalobca sa však žalovanému vyhráždal, že ho zbije, ktoré vyhrážky mal žalovaný oznámiť aj na polícii. Podľa svedka žalobca takmer nič zo svojich pozemkov nekúpil a pozemky už dvoch susedov, pána R. a pozemok, kde bola spoluvlastníkom rodina G., vydržal. S pánom R. sa žalobca aj súdil. O listine označenej ako dobrovoľná pokonávka z roku XXXX nemá vedomosť, či ju jeho otec podpísal, jeho rodina kópiu tejto listiny nemá, nevie ako a kde bola spísaná, pretože nebola evidovaná ani na Štátnom notárstve, pričom o tejto listine označenej ako „pokonávka“ sa svedok dozvedel až od právneho zástupcu svojho brata (žalovaného), ktorý mu ju ukázal. Z tejto listiny podľa svedka tiež vyplýva, že ide iba o dočasný súhlas používania pozemku právneho predchodcu žalovaného na dočasný účelový prechod žalobcom. Keď žalobca naviezol asfaltovú drť na parcelu žalovaného, znehodnotil tým poľnohospodársku pôdu, ktorá nebola vyňatá z poľnohospodárskeho pôdneho fondu a keď ho na to žalovaný, upozornil cit. „tak ho išiel žalobca biť“. Na parcele CKN XX bol rodičovský dom žalobcu, v ktorom žalobca aj býval.

10. V podaní doručenom okresnému súdu 01.08.2019 právna zástupkyňa žalobcu uviedla, že parcela CKN XX bola vo vlastníctve žalobcových rodičov, potom vo vlastníctve žalobcovej sestry a od nej parcelu odkúpil žalobcov syn E.. Parcela CKN XX je v podielovom spoluvlastníctve žalobcovho syna, pričom cit. „...Cez tieto parcely s ohľadom na ich technický a prírodný obraz prechod nie je možný.“ V konaní pred okresným súdom vedenom pod sp. zn. 8 C 483/94 išlo iba o vysporiadanie nehnuteľností, na ktorých mali žalobca aj žalovaný postavené rodinné domy, pričom v tomto konaní sa „vypísali“ obidve sporové strany navzájom cit. „... z pozemkov, na ktorých boli podielovými spoluvlastníkmi ... avšak toto vypísanie neriešilo prechádzanie cez parcelu...“ Uviedla, že na pojednávaní konanom 20.06.2019 cit. „Sám žalovaný potvrdil, že okrem žalobcu a jeho deti cez jeho parcelu nemá povolený prechod nikto, čím nepriamo potvrdil, že takto prechod existoval minimálne od roku XXXX I. takto existuje aj naďalej.“, pričom ak by žalobca nemal prístupovú cestu, ktorá mala byť zriadená práve pokonávkou z roku 1963, nebolo by mu vydané ani stavené povolenie. Uviedla, že vyjadrenie žalobcu, že ho syn nepustí cez jeho parcely bolo mienené tak, že cit. „...prístup nie je možný vzhľadom na zámery vlastníka parcely do budúcnosti a ani z technickej stránky tento prístup nie je možný.“ Za nepravdivé označila tvrdenie, že obecná cesta mala byť plánovaná cez časť parcely CKN XX vyznačenej v geometrickom pláne z XX.XX.XXXX prerušovanou čiarou, tak ako to bolo uvedené na poslednom pojednávaní, pretože cesta mala byť plánovaná okolo kostola, čo môže potvrdiť aj cit. „... obecný úrad...“ Vyjadrenia svedka I. R. na poslednom pojednávaní označila iba za nepriame dôkazy z počutia, pretože nikdy nebol svedkom ním tvrdených skutočností. Pokiaľ ide o svedka I. G. uviedla, že tento mal sám uviesť, že keby žalobca nemal prístupovú cestu k domu nebolo by mu vydané stavebné povolenie, ktoré bolo tiež vydané v roku XXXX. Tiež uviedla, že žalobca cit. „...žiadne pozemky nevydržal ani sa ich nesnažil vydržať, tieto nadobudol dedením a následne vyporiadaním medzi ním a ďalšími podielovými spoluvlastníkmi.“ V súvislosti s priestupkovým konaním v roku XXX5 uviedla cit. „To, že žalobca upravil cestu na parcele B. XX drťou je pravda, avšak iba preto, aby sa k rodinnému domu dostalo sanitné vozidlo kvôli zdravotnému zásahu. Oznámenie dňa XX.X.XXXX podal síce D. G., ale žalobca nebol účastníkom incidentu, ktorý bol predmetom priestupkového konania, ale účastníkmi boli synovia žalobcu a švager žalobcu. Žalobca tam v tomto čase vôbec nebol a ani sa nenachádzal.“ A napokon sa právna zástupkyňa žalobcu vyjadrila k žalovaným predloženému dôkazu a to k jeho žiadosti z roku XXXX, ktorou sa mal na príslušnom katastrálnom úrade domáhať zrušenia užívacích práv žalobcu k pozemku žalovaného a to tak, že toto podanie žalovaného cit. „...nie je riadnym podaním, nie je podpísané podávajúcim, je zoškrtané a týka sa Zuzany Mihalčinovej, rod. Holodikovej, ktorá s týmito parcelami v tom čase nemala nič spoločné.“

11. Na pojednávaní 06.08.2019 žalobcom navrhovaná svedkyňa I. Z. uviedla, že predmet sporu je jej známy, sporové strany sa sporia o prístupovú cestu s tým, že žalobca je jej švagrom a žalovaného pozná iba ako suseda z dediny. V priamej reči bez prerušovania uviedla, že má vedomosť, že žalobca chodieval cez pozemky žalovaného, odkedy si postavil rodinný dom s tým, že tak musí robiť, pretože iný prístup žalobca nemá. O tom, žeby sa proti takémuto postupu žalobcu žalovaný bránil, nemá vedomosť, pretože uviedla cit. „... že tak až do veci nevidí.“ Prístup cez pozemky žalovaného žalobca využíva aj v súčasnosti, pokiaľ ide o inú prístupovú cestu cit. „... hovorilo sa...“ , že by mala byť postavená, ale podľa nej, ani nemá byť kade postavená. Nevedela uviesť, kedy sa začalo s výstavbou rodinného domu

žalobcu na parcele CKN XX a takisto nevedela uviesť, kadiaľ chodil žalobca na svoje parcely CKN XX I. XX v čase do výstavby tohto rodinného domu. Uviedla, že syn žalobcu vlastní parcelu CKN XX a pred ním ju vlastnili rodičia žalobcu a sestra žalobcu. Svedkyňa je podielovou spolu vlastníčkou parcely CKN XX. Na pojednávaní 06.08.2019 žalobcom navrhovaný svedok E. E. uviedol, že predmet sporu je mu známy, sporové strany sa sporia o prístupovú cestu k pozemkom jeho otca (žalobca). Žalobca je svedkovým ocom a žalovaného svedok pozná ako suseda z dediny, pričom aktuálne v dedine S. nebyva, býva v T.. V priamej reči bez prerušovania svedok uviedol, že má vedomosť, že žalovaný chce jeho otcovi - žalobcovi zatarasiť prístupovú cestu k jeho pozemkom, aj keď je to podľa neho jediná prístupová cesta na pozemok žalobcu. Parcelu CKN XX svedok odkúpil od žalobcovej sestry, na parcele CKN XX je svedok podielovým spoluvlastníkom titulom darovania mu podielu žalobcom. Na parcelu CKN XX svedok chodíeva skrz most z prístupovej cesty, ktorý ako uviedol, si dal nanovo postaviť a teda most je jeho. Na parcelu CKN XX svedok chodíeva skrz parcelu CKN XX I.lebo skrz pozemky žalobcu B. XX a XX. Aj žalobca sa zo svojich parciel vie dostať na parcelu CKN XX, ale len peši, prístup autom nie je možný, pretože pozemok je zarastený a navyše je parcela CKN XX kopcovitého charakteru, teda technicky autom tam dostup nie je možný. Na parcele CKN XX sa nachádzajú dodnes pozostatky stavby, ktorá bola poľnohospodárskou usadlosťou, t.j. rodinný dom s prístavbou maštali a hospodárskych budov, kde bývali dedov brat (t.j. strýko žalobcu) a potom tohto dedovho brata syn (t.j. bratranec žalobcu),avšak či im usadlosť aj vlastnícky patrila, nemá vedomosť. Na otázku, ako sa na parcelu CKN XX chodilo od hlavnej cesty, svedok uvádza, že sa chodilo koňmo aj peši cez parcelu CKN XX.

V reakcii na výpovede svedkov na pojednávaní 06.08.2019 právna zástupkyňa žalobcu uviedla, že v rámci dokazovania navrhuje vykonať ohliadku na mieste samom a takisto dopytovať katastrálny úrad, ako naložil s podaním žalovaného z roku XXXX, ktorým sa mal domáhať zrušenia užívacích práv žalobcu na jeho pozemkoch s tým, že ďalšie návrhy na dokazovanie nemá.

V reakcii na výpovede svedkov na pojednávaní 06.08.2019 právny zástupca žalovaného uviedol, že žalobu považuje za nedôvodnú. Z pokonávky z roku XXXX vyplýva iba osobný záväzok na nej zúčastnených osôb, ktoré keď sa pomínú, pomínú sa aj účinky tejto pokonávky. Z výpovedí svedkov vyplynulo, že na parcele CKN XX bol postavený rodičovský dom žalobcu a na parcele CKN XX bola postavená usadlosť žalobcovho brata, pričom svedkovia vypovedali, že už aj v minulosti sa tak pešo ako aj koňmo dalo na tieto pozemky dostať z hlavnej cesty, takže tento prístup je možný po určitých úpravách aj v súčasnej dobe. Za právne irelevantné považuje vykonanie dôkazu dopytom na katastrálny úrad, pretože zrušenie užívacích práv by v tom čase zrejme ani nebolo možné, keďže v katastri ani neboli zapísané. Považuje za bezpredmetné vykonania ohliadky na mieste samom z dôvodu hospodárnosti konania, keďže svedkovia vypovedali, že už aj v minulosti bol prechod cez tieto parcely možný. Iné návrhy na dokazovanie nemá.

V rámci práva záverečnej reči právna zástupkyňa žalobcu na pojednávaní 06.08.2019 uviedla, že prístupovú cestu cez pozemky žalovaného žalobca od roku XXXX užíva, pričom pri výkone tohto práva nebol nikdy rušený s tým, že za takéto rušenie nemožno považovať ani súdny spor v roku XXXX, pretože pri tomto súdnom spore došlo iba k legalizácii vlastníckych práv sporových strán k pozemkom CKN XX, XX, XX I. XX, ako aj vlastníckeho práva žalobcovej sestry k parcele CKN XX a za rušenie vo výkone v tohto práva nemožno považovať ani priestupkové konanie v roku XXXX, ktorého žalobca nebol účastníkom, pričom v tomto smere sa odvoláva na svoje písomné vyjadrenie z XX.XX.XXXX. Trvá na doplnení dokazovania ohliadkou na mieste samom, ako aj vyžiadanie správy od katastrálneho úradu. Žalobu považuje za dôvodnú a navrhuje vyhovieť jej v celom rozsahu.

V rámci práva záverečnej reči právny zástupca žalovaného na pojednávaní 06.08.2019 uviedol, že dobrovoľná pokonávka z roku XXXX nemôže a ani nezakladá vznik oprávnenia na vydržanie vecného bremena. Táto pokonávka bola iba akousi dohodou medzi na nej zúčastnenými osobami, ako budú riešiť svoje vlastnícke vzťahy do budúca, ktoré napokon boli vyriešené na jej základe aj rozsudkom okresného súdu z roku XXXX a to k parcelám CKN XX, XX, XX, XX/X, XX/X, I. XX. Podľa v tom čase účinných právnych predpisov obsah takejto pokonávky ani nebolo možné zapísať do katastrálneho operátu. Vo veci žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pričom argumentuje iba tým, že nemá inú prístupovú cestu k svojmu domu a pozemkom, avšak o možnosť tohto prístupu sa však žalobca pripravil sám a to jednako tým, že súhlasil s určením vlastníckeho práva jeho sestry k parcele CKN XX v súdnom konaní v roku XXXX a jednako tým, že svoj podiel na parcele CKN XX daroval svojmu synovi, pričom na úkor týchto svojich úkonov z minulosti sa teraz domáha neprimeraného zaťaženia vecným bremenom k pozemku žalovaného. Aj z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu navrhuje žalobu ako nedôvodnú zamietnuť a priznať 100 % nárok na náhradu trov konania.

12. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č.k. 5 C 138/2014-142 zo 06.08.2019 nasledujúcimi výrokmi cit.

„I. Žalobu zamietam.

II. Žalovanému priznáva voči žalobcovi 100% nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania.“

13. Okresný súd svoje označené skoršie rozhodnutie vo veci odôvodnil jednako tým, že podľa vykonaného dokazovania na strane žalobcu nemohlo dôjsť účinne k vydržaniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu spočívajúceho v práve prechodu žalobcu cez susedný pozemok žalovaného [v súvislosti s týmto prvým dôvodom skoršieho prvostupňového zamietavého rozhodnutia, okresný súd vzhľadom na identický názor Krajského súdu v Prešove (viď ďalej), nemal za potrebné na tomto mieste uvádzať podstatnú časť svojej skoršej argumentácie, pozn.] a jednako okresný súd mal za to, že žalobca v konaní nepreukázal naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení vecného bremena na susednom pozemku žalovaného z hľadiska výlučne iba jediného možného prístupu k svojim dotknutým nehnuteľnostiam práve iba cez tento susedný pozemok žalovaného, pričom tento svoj skorší záver okresný súd v podstatnej časti skoršieho rozsudku odôvodnil takto cit. „V súvislosti možnými prístupovými cestami na dotknuté nehnuteľnosti žalobcu, z vykonaného dokazovania (výpoveď sporových strán, výpoveď svedkov I. R., I. G., I. Z., E. E.Č. a z LV XXXX pre katastrálne územie S.) vyplynulo, že žalobca bol v minulosti podielovým spoluvlastníkom s jeho dotknutými nehnuteľnosťami bezprostredne susediacej parcely CKN XX I. F. H. B. XX, ktorá zase bezprostredne susedí z jednej strany s touto parcelou B. XX a z druhej strany cez potok susedí s obecnou cestou, bol postavený rodičovský dom žalobcu, takže inými slovami tieto parcely CKN XX I. XX boli v užívaní rodiny žalobcu, ktorý tak skrze ne chodieval na svoje dotknuté nehnuteľnosti CKN XX I. XX. Pričom na parcelu CKN XX sa dalo a dá dostať skrz most ponad rieku z obecnej cesty. Vykonaným dokazovaním bolo taktiež preukázané, že v roku XXXX sa žalobca sám svojim konaním pripravil o možnosť tohto nerušeného prístupu k svojim dotknutým nehnuteľnostiam, keď svoj spoluvlastnícky podiel na parcele CKN 15 darom (podľa LV XXXX H. P.A. Ú. S., darovacou zmluvou R. XXXX/XXXX) previedol na svojho syna E. E., ktorý žalobcovi napriek ich blízkeho rodinnému vzťahu, podľa vyjadrenia samotného žalobcu, mu v prechode bráni, resp., žalobca uviedol, že aktuálne prechod cez parcely CKN XX I. XX, ktorých vlastníkom a spoluvlastníkom je jeho syn E. E., nie je možný, z dôvodu svahovitého terénu parcely CKN XX, ako aj z dôvodu jeho zarastenia (svedok E. E.Č.).

V uvedených súvislostiach okresný súd poznamenáva, že tak neuvážené konanie žalobcu, ktorý sa darovaním svojho spoluvlastníckeho podielu na parcele CKN XX v podstate sám pripravil o možnosť prístupu na svoje nehnuteľnosti cez túto parcelu, ako aj prípadné nepriaznivé rodinné vzťahy alebo iné dôvody, kvôli ktorým je žalobcovi aktuálne bránené resp. znemožnené v prístupe k jeho nehnuteľnostiam skrze parcely CKN XX I. XX, tak ako tomu bolo v minulosti, samo o sebe nepostačuje na konštatovanie o existencii iba „jedinej“ prístupovej cesty práve cez susedný pozemok žalovaného, ktorým konštatovaním by bolo možné odôvodniť (ospravedlniť) tak závažný zásah do vlastníckeho práva žalovaného, ako je zaťaženie ho povinnosťou znášať vecné bremeno v prospech žalobcu a jeho rodinných príslušníkov. Na uvedenom nič nemení ani dočasný zlý faktický stav parcely CKN XX (svahovitý terén a jeho zarastenie), pretože prechodnou nemožnosťou využívať túto parcelu do doby jej úpravy (vykosenie, vyklčovanie, spevnenie prístupu) a jej využívania v rozsahu spoluvlastníckeho podielu žalobcovho syna (vlastnícke právo všetkých vlastníkov požíva rovnakú ochranu, viď ďalej), ktorý podiel žalobca v roku XXXX synovi daroval, nemožno odôvodniť danosť iba jediného možného prístupu a to práve skrz pozemok žalovaného a taktó neprimerane okolnostiam veci zasiahnuť do jeho vlastníckeho práva. Inými slovami, žalobcom uvádzané dôvody, kvôli ktorým je pre neho „aktuálne“ jedinou prístupovou cestou iba cesta cez susedný pozemok žalovaného, podľa okresného súdu nepostačujú na zdôvodnenie naliehavosti určenia jeho práva zodpovedajúceho vecnému bremenu práva prechodu, ktoré by zaťažovalo žalovaného. Podľa okresného súdu, uvedený zásah do vlastníckeho práva žalovaného, zo žalobcom uvedených dôvodov, ktoré napokon môžu byť len prechodného charakteru (môže dôjsť napr. k dohode medzi rodinnými príslušníkmi žalobcu, pozn.), by bol ústavne neudržateľný aj z titulu, že v zmysle cit. čl. 20 ods. 1 ústavy vlastnícke právo všetkých vlastníkov požíva rovnaký zákonný obsah a aj ochranu, pričom žalobca neuviedol žiadny relevantný dôvod, na základe ktorého by bolo pre kohokoľvek nezainteresovaného uveriteľné tvrdenie, že zásah do vlastníckeho práva žalovaného by bol akceptovateľnejší, možný a prijateľnejší v porovnaní s prípadným zásahom do vlastníckeho práva rodinného príslušníka žalobcu (jeho syna), skrze nehnuteľnosti ktorého sa žalobca tak isto môže dostať k svojim dotknutým nehnuteľnostiam, a to o to viac ak cez tieto nehnuteľnosti mal žalobca prístup k svojim dotknutým nehnuteľnostiam aj v minulosti, minimálne do roku 2009, kedy došlo k uvedenému darovaniu. V tomto smere, podľa okresného súdu neobstojí ani obranná argumentácia žalobcu o neprechodnosti parcely CKN XX, pretože, ako z

výpovedí svedkov vyplynulo (všetkých vypočutých svedkov) uvedenú parcelu CKN XX, ale aj parcelu CKN XX v minulosti historicky žalobca a jeho rodinní príslušníci taktiež využívali na prístup k dotknutým nehnuteľnostiam žalobcu a to peši aj koňmo, pričom v tomto smere nie je zrejmé prečo by sa v dnešnej dobe (dobe motorizmu) tento prístup nedal taktiež realizovať.

Okrem toho, pokiaľ ide o druhý z dôvodov (jediný prístup k „svojím“ nehnuteľnostiam), ktorým žalobca preukazuje svoj záujem na určení práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré by právom prechodu malo zaťažovať susedný pozemok žalovaného, okresný súd ešte na margo konštatuje, že o prístupe k „svojím nehnuteľnostiam“ (rozumej k parcelám CKN XX I. B. XX) by žalobca de iure mohol argumentovať najskôr až od XX.XX.XXXX, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 8 C 483/94 z XX.XX.XXXX, ktorým až táto povolaná súdna autorita de iure verifikovala vlastnícke právo žalobcu k parcelám CKN XX I. B. XX, pretože do tej doby sa de iure nejednalo o parcely vlastnícky patriace žalobcovi, právo prístupu ku ktorým si žalobca osobuje vo vzťahu k susednému pozemku žalovaného. V danom smere nezaváži ani argumentácia žalobcu, že ak by nemal prístupovú cestu skrz parcelu B. XX (aktuálne patriacu žalovanému, pozn.) nebolo by mu vydané ani stavebné povolenie na rodinný dom, ktoré mu malo byť vydané v roku XXXX práve na podklade pokonávky z roku XXXX, a to z dôvodu, že v roku XXXX u žalobcu ešte nemohol nastať problém s prechodom cez túto parcelu CKN XX, pretože v tom čase (rozumej v čase vydania stavebného povolenia) až do roku XXXX (viď vyššie, pozn.), kedy bola parcela CKN XX priznaná do vlastníctva žalovaného, bol jej vlastníkom žalobca resp. jeho právni predchodcovia (v konaní tunajšieho súdu sp. zn. 8 C 483/94 sa žalobca a žalovaný navzájom „vypísali“ z do tej doby im vlastnícky patriacich parciel v prospech toho druhého, viď aj vyjadrenie žalobcu z 01.08.2019, pozn.).“

Napokon nevykonanie dôkazov navrhovaných v skoršom konaní žalobcom okresný súd vo svojom skoršom rozsudku odôvodnil takto cit. „Žalobca navrhoval doplniť dokazovanie aj vykonaním ohliadky na mieste samom, ako aj vyžiadaním správy od katastrálneho úradu, ako naložil s podaním žalovaného z roku XXXX, okresný súd však podľa § 185 ods. 1 CSP toto dokazovanie nevykonaním, pretože jeho vykonanie vzhľadom na zásadu hospodárnosti a účelnosti konania, ako aj vzhľadom k tomu, že jeho vykonanie by neprispelo k popretiu skutočností, ktoré boli dôvodom na zamietnutie žaloby, považoval za nadbytočné.“

14. O odvolaní žalobcu proti skoršiemu rozsudku okresného súdu č.k. 5 C 138/2014-142 zo 06.08.2019 rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením č.k. 5 Co 117/2019-185 z 24.11.2020 a to tak, že krajský súd označený rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a to na základe tohto odôvodnenia cit. „... podľa názoru odvolacieho súdu nemožno považovať doterajšie konanie súdu prvej inštancie za spravodlivé. Súd prvej inštancie zamietol žalobu z dôvodu neunesenia dôkazného bremena a naliehavosti právneho záujmu na určení práva prechodu cez pozemok žalovaného bez toho, aby vykonal dokazovanie tak, ako to žalobca navrhol. Podľa názoru odvolacieho súdu z vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie na rozdiel od jeho názoru, nemožno bezpečne ustáliť skutkový stav. Je potrebné z hľadiska princípov spravodlivého súdneho konania dokazovanie doplniť (pozri napr. I.ÚS 226/03).

Súd prvej inštancie tým, že nevykonaním potrebné dokazovanie na účely dôsledného zistenia veci, teda nevykonaním ohliadku na mieste samom a nevyžiadaním správy od katastrálneho úradu ako naložil s podaním žalovaného z roku XXXX, predčasne žalobu zamietol a podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočne odôvodnil, prečo podľa jeho názoru žalobcom uvádzané dôvody, kvôli ktorým je pre neho aktuálne jedinou prístupovou cestou iba cesta cez susedný pozemok žalovaného, nepostačuje na zdôvodnenie naliehavosti určenia jeho práva zodpovedajúceho vecnému bremenu práva prechodu, ktoré by zaťažovalo žalovaného. Niektoré závery súdu prvej inštancie uvedené v bode 57., 58. a 59. odôvodnenia podľa názoru odvolacieho súdu nezodpovedajú pravidlám formálnej logiky. Súd prvej inštancie nemal podľa ustálenej judikatúry povinnosť vykonať všetky dôkazy, ktoré strany navrhli a z hľadiska ústavnoprávnych garancií spravodlivého procesu mal riadne odôvodniť, čo ho viedlo k nevykonaniu dôkazov tak ako ich navrhol žalobca. Keď súd prvej inštancie na mieste samom nevidel, aká je situácia v teréne, zamietnutie tohto dokazovania odôvodnené zásadou hospodárnosti a účelnosti konania sa javí odvolaciemu súdu ako formalistické. Podľa názoru odvolacieho súdu v dôsledku tohto postupu súdu prvej inštancie došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

Odvolací súd zároveň konštatuje, že tak ako uviedol podstatný obsah žaloby, z nej vyplýva, že zriadenia vecného bremena sa žalobca domáhal v súlade s ust. § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, teda, ak nie je vlastníkom stavby zároveň vlastníkom pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, súd môže na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce len v práve cesty alebo prechodu cez príľahlý pozemok. Teda v žalobe žalobca o vydržanie nehnuteľnosti

nehovorí, píše, že došlo v roku XXXX k pokonávke, ktorou získal právo prechodu cez tento pozemok, toto právo sa má realizovať doposiaľ, lebo iná možnosť nie je. V priebehu konania však bola nastolená aj otázka vydržania práva prechodu z dôvodu. Aby nevznikli pochybnosti, čím sa má súd prvej inštancie po zrušení svojho rozsudku zaoberať, odvolací súd uvádza, že súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že k vydržaniu práva prechodu nedošlo. Okolnosti popísané súdom prvej inštancie v bode 60. až 64. možno považovať za správne. Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade sa javí, že sa jednalo o výprosu. Žalobca sa skutočne stal vlastníkom nehnuteľnosti od XX.XX.XXXX (...) K listine označenej ako dobrovoľná pokonávka z XX.XX.XXXX (...) Zároveň podľa názoru odvolacieho súdu táto listina preukazuje, že I. E., S. H..Č.. X prehlásil, že súhlasí s výmenou a zároveň, že súhlasí s povolením prechodu dočasnej cesty.

Preto odvolací súd podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) a c) C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a postupom podľa ust. § 391 ods. 1 C.s.p. vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Úlohou súdu prvej inštancie bude vykonať dôkazy navrhnuté žalobcom. Na základe takto vykonaného dokazovania zistiť, či existuje alebo neexistuje iný prístup žalobcu k jeho stavbe. Súd prvej inštancie ohľadkom na mieste samom zároveň zistí, či skutočne cez parcelu žalovaného vedie aj plynová prípojka žalobcu, tak ako to tvrdí v odvolaní. Zistí, či sú splnené podmienky na vyhovieť žalobe podľa ust. § 135o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Zoberie do úvahy všetky ostatné okolnosti, ktoré doposiaľ v priebehu dokazovania zistil i s ohľadom na záväzný právny názor odvolacieho súdu. Zároveň sa bude zaoberať i otázkou odplaty za zriadenie tohto vecného bremena, ktorú žalobca v svojej žalobe nenavrhol, ale s návrhu na zmierlivé riešenie veci na č.l. 57 spisu vyplýva, že žalobca navrhol právnomu zástupcovi žalovaného z dôvodu jediného prístupu k rodinnému domu, zriadenie vecného bremena za odplatu, ktorá by bola dohodnutá v rámci dohody, eventuálne navrhol aj odkúpenie tejto nehnuteľnosti. Touto otázkou sa bude zaoberať súd prvej inštancie vo vzťahu k možnosti vyhovieť žalobe bez návrhu žalobcu na stanovenie tejto odplaty. Zároveň súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne v zmysle ust. § 220 C.s.p. odôvodní.“

15. Po vrátení veci na opätovné konanie, na výzvu okresného súdu mu 01.06.2021 bolo doručené vyjadrenie Okresného úradu Bardejov, katastrálneho odboru (ďalej len „katastrálny úrad“) č. Z.-T.-P.-XXXX/KX-XX/XXXX-D. W. XX.XX.XXXX vo veci spôsobu vybavenia podania žalovaného označeného ako „Hlásenie zmien“, ktoré bolo katastrálnemu úradu doručené XX.XX.XXXX a ktorým podaním žalovaný žiadal o zrušenie užívacích práv k svojej parcele CKN XX v k.ú. S., ktoré podanie katastrálny úrad zaevidoval pod S. XXX/XX a vybavil tak, že pod položkou zmien 1/2005 cit. „... bolo prepísané užívacie právo W. E., S.. U.j z evidenčného listu Č. XX na parcele číslo CKN 29 v k.ú. Rešov, ktorej vlastníkom je D. G. na základe Rozsudku Okresného súdu v Bardejove 8C 483/94 u nás vedeného pod W. XXXX/XX.“.

16. Dňa 17.06.2021 okresný súd uskutočnil obhliadku na mieste samom za účasti žalobcu (právna zástupkyňa žalobcu sa ospravedlnila so súhlasom vykonania obhliadky v prítomnosti žalobcu a jeho syna, pozn.), ako aj žalovaného a jeho právneho zástupcu a aj za prítomnosti stranami sporu navrhovaných a na mieste samom zabezpečených svedkov [I. R. (J.), I. G. (T. Ž.), D. E. (J.), I. U. (J. Ž.I.) I. E. E. (syn žalobcu)], ktorých na mieste samom okresný súd taktiež situačne k obhliadkou zisteným skutočnostiam vypočul a o vypočutí ktorých boli vopred obidve sporové strany vyrozumené. Z celého priebehu obhliadky bola vyhotovená fotodokumentácia.

Obhliadka na mieste samom začala pri železobetónovom moste spájajúcom asfaltovú prístupovú cestu s parcelou CKN XX.

Žalovaný pri začiatku obhliadky poznamenal, že betónový most, ktorý spája prístupovú cestu s parcelou CKN XX bol vybudovaný na pôvodných podperách pôvodného mosta, ktorý postavil A. na základe žiadosti pána E. (žalobcu), aby mal prístup na pozemok; dodal, že syn žalobcu vybuďoval betónovú platňu na pôvodných nosných kovových prvkoch pôvodného mosta vybudovaného A..

V interakcii na vyjadrenie žalovaného syn žalobcu E. E. dodal, že pôvodne to bola iba drevená lávka, ktorú postavil A..

Právny zástupca žalovaného krátkou cestou predložil do spisu kópiu katastrálnej mapy, na ktorej sú vyznačené parcely: č. XXX - ktorá by mala zodpovedať dnešnej parcele CKN XX, ďalej parcela č. XXX/X - ktorá by mala zodpovedať dnešnej parcele CKN XX; parcela č. XXX/X - ktorá by mala zodpovedať dnešnej parcele CKN XX a parcela č. XXX - ktorá by mala zodpovedať dnešným parcelám CKN XX I. B. XX.

Obhliadka pokračovala peším prechodom cez železobetónový most, potom cez celú parcelu CKN XX, ktorá bola mierne svahovitá a bola nepokosenom stave (trávnatý porast vyše kolien, pozn.), avšak bola bez ťažkostí schodná pešo a to aj žalobcom a žalovaným.

Svedok E. E. - syn žalobcu uviedol, že na parcele CKN XX sa nachádzal rodičovský dom žalobcu, v ktorom žili rodičia žalobcu a ku ktorému domu títo vtedy chodievali zospodu, cez železobetónový, v tom čase drevený most, cez potok z prístupovej cesty.

Obhliadka pokračovala peším prechodom na parcelu CKN XX, ktorá nie je oddelená plotom od parcely CKN XX. Parcela CKN XX sa nachádza v podielovom spoluvlastníctve syna žalobcu E. E. (nepřítomný, kvôli pracovným povinnostiam, na obhliadku bol predvolaný) a v spoluvlastníctve I. R. (prítomný svedok) a v spoluvlastníctve D. G. (žalovaný), pričom svedok I. R.Č. uviedol, že parcelu CKN XX nevyužíva, hoci je jej podielovým spoluvlastníkom, pretože k nej nemá prístup, keďže žalobca mu tento prístup neumožní.

V interakcii na vyjadrenie I. R. syn žalobcu E. E. K., Ž. J. I. R. I. F. F. Z. H. B. Q. H. B. 15 s tým, že mal mať prístup z vedľajšej parcely, na ktorej býva jeho sestra, tj. sestra I. R..

Svedok I. R. na to uviedol, že ani jeho sestra nemala prístup na parcelu CKN XX.

Právny zástupca žalovaného uviedol, že na parcele CKN XXX/X, ktorá korešponduje dnešnej parcele CKN XX, boli postavené hospodárske budovy a to sypanec, stodola a rodinný dom, ktoré boli vo vlastníctve strýka žalobcu, t.j. brata žalobcovho otca.

Žalobca uviedol, že k týmto hospodárskym stavbám chodievali s prázdnyim vozom skrz parcelu CKN XX, cez most z prístupovej cesty a s plným vozom, aby ho nebolo potrebné ťahať do kopca, chodievali aj zvrchu, skrz parcelu, ktorá patrila predkovi I. R., nebohému H. R., t.j. nie cez parcelu žalovaného CKN XX.

Svedok D. E., t.j. vnuk majiteľky zmienených hospodárskych budov na súčasnej parcele CKN 15 uviedol, že si pamätá, že keď chodil k starým rodičom, chodieval aj na bicykli skrz poľnú cestu, ktorá viedla cez dnešné parcely CKN XX I. B. XX, nepamätá si, ako chodievali starí rodičia s povozom.

Po prejení parcely CKN XX obhliadka pokračovala peším prejdením na parcelu CKN XX, ktorá je odhradená od parcely CKN XX plotom s vchodovou brámkou, ktorá zabezpečuje vchod do dvora domu žalobcu.

Žalobca sa vyjadril, že si myslí, že jeho syn E., ktorý je podielovým spoluvlastníkom na parcele CKN XX, by mal záujem odkúpiť podiely ostatných spoluvlastníkov na tejto parcele, aby bolo možné odtiaľ chodiť. Svedok I. G. - brat žalovaného uviedol, že po prechode parcelami CKN XX I. B. XX je evidentné, že cez tieto parcely je prechod možný na parcelu CKN XX s tým, že má za to, že žalobca náročky nechal spustiť a zarásť tieto parcely, aby cez nich nebolo možné prechádzať a aby mohol získať prechod skrz parcelu žalovaného.

Peším prejdením obhliadka pokračovala cez parcelu CKN XX I. B. XX, ktoré sú vcelku, je na nich postavený rodinný dom žalobcu a hospodárske príslušenstvo, stodola a pod. Parcela CKN XX je ukončená pletivovým plotom a otvárateľnou bránou, cez ktorú sa dá prejsť na parcelu žalovaného CKN XX. Na hranici parcely CKN XX I. B. XX sa pred touto bránou nachádzali veľké betónové profily alebo „pätky“, o ktorých brat žalovaného, svedok I. G. uviedol, že ich umiestnil na toto miesto po vyhlásení prvostupňového rozsudku v tejto veci s tým, že aktuálne sú však odvalené mimo brány tak, aby uvoľňovali vchod do brány.

Svedok E. E. - syn žalobcu uviedol, že nevie, kto uvedené betónové pätky odstránil a uviedol, že bol iba podať oznámenie na polícii, že sa k domu nemohla dostať sanitka s tým, že v interakcii na to svedok I. G. - brat žalovaného uviedol, že polícia uvedený prípad posúdila tak, že nedošlo k žiadnemu priestupku. Uvedené rozhodnutie má k dispozícii (vyhotovená fotodokumentácia).

Svedkyňa I. U. - sestra žalovaného uviedla, že si pamätá, že na pozemok CKN XX bola navezená žalobcom kamenná drť za účelom prechodu.

Svedok I. G. - brat žalovaného uviedol, že žalovaný bránil žalobcovi vysypaniu tejto drte s tým, že bol atakovaný a preto hlásil túto skutočnosť na polícii. Tiež uviedol, že parcela CKN XX je poľnohospodárskou pôdou s tým, že na mieste samom je vidieť, že na tejto pôde je nasýpaná kamenná drť vo vychodených koľajách pre auto, pod ktorými by sa mal nachádzať asfalt.

Obhliadka bola ukončená prejdením celej parcely CKN XX, ktorá končí na prístupovej asfaltovej ceste. Svedok I. R. uviedol, že parcela CKN XX, ktorá je vo vlastníctve žalovaného, susedí s parcelou, ktorá bola v jeho vlastníctve, ktorú predal a na pomedzí nachádzajúci sa plynomer sa nachádza už na pôvodne jeho parcele, t.j. jemu pôvodne vlastnícky patriacej parcele a nie na parcele CKN XX.

Svedok E. E. - syn žalobcu uviedol, že mal za to, že plynomer je postavený na parcele B. XX, keďže jeho otec, t.j. žalobca mal žiadať o povolenie na jeho umiestnenie od žalovaného.

Žalovaný uviedol, že on žiadne povolenie nepodpisoval, neexistuje o tom žiadny doklad.

Svedok E. E. - syn žalobcu uviedol, že sa malo jednať len o ústnu dohodu.

17. Na pojednávaní 20.08.2021 žalobca uviedol, že aktuálne sa nevie k svojim dotknutým parcelám dostať inak ako cez susedný pozemok žalovaného, pretože parcela CKN XX, ktorá je vo vlastníctve jeho syna ako aj parcela CKN XX, ktorá je v podielovom spoluvlastníctve jeho syna, tam chodiť nemôže, pretože syn tam plánuje postaviť dom a navyše tam nie je cesta, ani obec ju tam nepostaví. Súčasne však uviedol, že aj dnes jeho rodinní príslušníci, on nie, pretože ho bolí noha, chodia teraz aj do obchodu a do kostola, cez parcely CKN XX I. B. XX. Dovoľával sa pokonávky z roku XXXX, pričom uviedol, že v tej dobe urobil chybu, keď za ním prišiel právny predchodca žalovaného a navrhol mu výmenu parciel, keďže voľakedy parcela CKN XX bola užívaná predchodcami žalobcu s tým, že predchodca žalovaného sľúbil žalobcovi, že mu cez túto parcelu umožní prechádzať, o čom bola aj pokonávka z roku XXXX. Žalobcovi ide o prístup k domu najmä autom, predovšetkým kvôli prístupu sanitky a napr. aj auto, ktoré mu priviezlo palivo sa inou cestou ako cez parcelu žalovaného nevedelo k jeho domu dostať. Riešenie žalobca vidí v odkúpení podielu alebo celej susednej parcely žalovaného a súhlasil by aj so zriadením odplatného vecného bremena na parcele žalovaného za náhradu, ktorú nevedel konkretizovať.

Právny zástupca žalovaného na pojednávaní 20.08.2021 poukázal, že pokonávka z roku XXXX medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného je nevykonateľnou, pretože jej účinnosť zanikla vo vzťahu k osobám, ktoré sú v nej uvedené. Na obhliadke bolo preukázané, odkiaľ sa chodievalo na parcely CKN XX I. XX vo vlastníctve žalobcu a to, že sa chodilo skrz v tom čase parcely č. XXX, XXX/X, XXX/X, t.j. že sa k týmto parcelám chodilo zospodu, zo spodnej časti, cez jarok (dnes parcely CKN XX I. XX) s tým, že v roku XXXX rozsudkom si žalobca s jeho manželkou a žalovaný vyporiadali vlastnícke vzťahy k parcelám CKN XX, XX I. XX, ktorým rozsudkom bolo zrušené a vyporiadané aj podielové spoluvlastníctvo v prospech sestry žalobcu, ktorá sa stala vlastníčkou parcely CKN XX, t.j. žalobca sa sám svojim konaním pripravil o možnosť prístupu k svojej parcele a teda nemôže sa domáhať väčšieho rozsahu práv než mal pred týmto rozsudkom. Bolo v tom čase chybou žalobcu, že si neustrážil právo prístupu k svojmu domu s tým však, že v tom čase využíval tiež prechod cez parcely CKN XX I. B. XX a to tak povozom ako aj peši a aj dnes žalobca potvrdil, že cez tieto parcely stále chodieval peši. Žalovaný je názoru, že zriadenie práva prechodu za odplatu nebolo súčasťou žaloby a preto súd nemôže nad rámec tejto žaloby o tomto rozhodnúť. Uviedol, že žalobca si svojim konaním, keďže právo patrí bdelým, sám zapríčinil skomplikovanie prístupu k svojej parcele. Aj na miestnej obhliadke podieloví spoluvlastníci na parcele CKN XX uviedli, že tieto svoje podiely by za účelom prístupu žalobcu k jeho parcele, žeby mu tieto odpredali. Pokiaľ ide o snahu súdu uzavrieť spor zmierom, uviedol, že tomu sa žalovaný nebráni, avšak napriek prehláseniu žalobcu, že by či už za právo prechodu žalovanému zaplatil alebo žeby od neho parcelu CKN XX alebo podiel na nej odkúpil, doposiaľ žalobca nepredložil žalovanému žiadny návrh takejto ceny, či už kúpnej ceny alebo odplaty za právo prechodu. Je pravdou, čo uviedol Krajský súd v Prešove, že žalobca navrhol žalovanému usporiadanie vzťahov na čl. 57 spisu (viď bod 37 uznesenia krajského súdu) s tým však, že právny zástupca žalovaného upresnil, že to nebol žiadny konkrétny návrh, s tým, že žalovaný na tento žalobcov návrh aj písomne reagoval XX.XX.XXXX a požiadal žalobcu, aby žalobca predložil žalovanému konkrétny návrh dohody vrátane ceny spolu s grafickou časťou ním navrhovaného riešenia prechodu. Žalobca však doposiaľ žalovanému žiadny takýto konkrétny návrh nepredložil. Žalovaný sa nebráni mimosúdnej dohode, avšak mimo pojednávania.

Žalobca na pojednávaní 20.08.2021 uviedol, že v roku XXXX si nemohol ustrážiť právo prístupu k svojej parcele, pretože parcelu CKN XX daroval sestre jeho otec a on nemohol zasiahnuť do jeho vôle, aby jej túto nedaroval kvôli jeho prístupu.

Právny zástupca žalovaného v reakcii uviedol že v roku XXXX žalobca bol účastníkom konania 8C/483/94 a teda mal vedomosť, že z jednej strany jeho parciel bude parcelu CKN XX vlastníť žalovaný a z druhej strany parcelu CKN XX jeho sestra, no v tom čase sa žalobca neozval, že nebude mať prístup k svojej parcele v strede.

Žalobca v reakcii uviedol, že v tom čase sa spoliehal na pokonávku z roku XXXX a teda že v tom čase prístup mal cez parcelu žalovaného.

Právny zástupca žalovaného v interakcii uviedol, že táto pokonávka je irelevantnou, zaviazal sa k nej nie žalovaný, ale jeho otec a tak ako už bol skôr uviedol, je nevykonateľnou a nemá relevanciu ani z hľadiska vydržania.

18. Na pojednávaní 06.10.2021 právny zástupca žalobcu uviedol, že v zmysle záverov z posledného pojednávania, žalobca deň pred pojednávaním 05.10.2021 prostredníctvom neho ako svojho právneho zástupcu oslovil žalovaného s písomnou ponukou na mimosúdnu dohodu a to v tom zmysle, že žalobca je ochotný odkúpiť od žalovaného parcelu CKN XX za kúpnu cenu X XXX,- Eur, t.j. 8,- Eur/m² s tým,

že v prípade, ak by žalovaný s týmto návrhom súhlasil, žalobca sa zaväzuje v prospech žalovaného zriadiť na tejto parcele vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu žalovaného cez túto parcelu CKN XX za účelom prístupu k ďalšej parcele žalovaného B. XX/X. Súčasne dodal, že v prípade záujmu žalovaného je žalobca ochotný s ním rokovať o odkúpení aj ostatných žalovaného parciel susediacich s parcelami žalobcu. Podotkol, že kúpnu cenu žalobca určil vzhľadom na to, že parcela CKN XX je v katastri nehnuteľnosti evidovaná s poznámkou, že sa jedná o cestu.

Právny zástupca žalovaného, opakovane ako na poslednom pojednávaní 20.08.2021 upriamil pozornosť na bod 37 uznesenia krajského súdu, v ktorom krajský súd uložil povinnosť prvostupňovému súdu skúmať aj možnosť zriadenia vecného bremena na parcele CKN XX za náhradu s tým, že opakovane uviedol, že žalobca síce tak ako to konštatoval krajský súd, predložil v tomto smere žalovanému návrh, avšak tento návrh nebol nijako konkretizovaný kúpnu cenou. Opakovane zdôraznil, že na tento návrh žalobcu žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu reagoval podaním z XX.XX.XXXX, ktorý bol právnenému zástupcovi žalobcu doručený XX.XX.XXXX, pričom vzhľadom na to, že žalobca, ako ani jeho právny zástupca na tento návrh nereagovali, žalovaný mal za to, že tento neakceptovali, z ktorého dôvodu podľa žalovaného súd nemá aktuálne dôvod skúmať otázku zriadenia vecného bremena za náhradu, pretože v tomto smere sa žalobca ku konkrétnemu návrhu na jeho zriadenie nevyjadril (do súdneho spisu krátkou cestou predložil list z XX.XX.XXXX). Na argument protistrany, že parcela CKN XX je cestou, predložil do spisu čiastočný LV XX v stave k XX.XX.XXXX, kde táto parcela CKN XX je evidovaná ako zastavané plochy a nádvoría. Pokiaľ ide o návrh protistrany, zaslaný žalovanému 05.10.2021, uviedol, že v tomto sa nepojednáva o zriadení vecného bremena za náhradu, ale iba o odkúpení parciel CKN XX a ostatných parciel vo vlastníctve žalovaného. S týmto návrhom žalovaný nesúhlasí, navrhovanú kúpnu cenu vo výške 8,- eur/m² považuje za nízku s tým, že ak by žalobca chcel odkúpiť všetky parcely žalovaného, jednalo by sa o výmeru 1 242 m², čo by pri žalobcom stanovenej cene predstavovalo sumu 9 936,- Eur, ktorá cena je nízka aj vzhľadom na to, že niektoré z týchto parciel sú síce ornou pôdou, avšak je možné zmeniť ich na stavebnú parcelu, ktorá má už dnes inú cenu s tým, že je nutné zohľadniť aj dostupnosť jednako inžinierskych sietí a kompletnej spoločenskej vybavenosti (škola, škôlka), ktoré skutočnosti majú taktiež vplyv na výšku kúpnej ceny. Podotkol, že odkúpením parcely CKN XX by sa podstatne znížila hodnota vedľajšej parcely žalovaného CKN XX/X, ku ktorej nemá význam zriaďovať vecné bremeno v podobe prechodu cez CKN XX, pretože táto parcela je prístupná priamo z cesty. V konečnom dôsledku strany sporu môžu rokovať a nič im v tom nebráni ani po rozsudku súdu v danej veci. Opakovane zdôraznil, že v rozsudku z roku 1998 si žalobca neustrážil svoje právo prístupu k jemu vlastnicky patriacim parcelám s tým, že apeloval na súd, aby vzhľadom na závažnosť zásahu do vlastníckeho práva žalovaného v podobe zriadenia vecného bremena.

V interakcii na vyjadrenie protistrany, právny zástupca žalobcu uviedol, že nesúhlasí s tvrdením, že by sa žalobca domáhal zriadenia vecného bremena titulom vydržania, čo nevyplýva zo žalobného petitu a domáhal sa jeho zriadenia v zmysle § 151o ods. 3 OZ s tým, že v tomto smere je právne významnou pokonávka z roku 1963, na základe ktorej žalobca prechádzal cez parcelu CKN XX R. XX rokov. Žalobca sa domáha práva prechodu z dôvodu, že prístup cez parcelu žalovaného by bol pre neho cit. „najvhodnejší“ s tým, že prístup skrz parcely CKN XX I. B. XX z hľadiska technického riešenia by bol pre žalobcu zložitý a nákladný. Podotkol, že s týmto konaním je spojené konanie o zriadenie vecného bremena za náhradu, ktorá náhrada je hmotnoprávnou podmienkou zriadenia vecného bremena a ktorá by mala byť ustálená na základe znaleckého posudku. Skutočnosť, že žalovaný má aj iných záujemcov o odkúpenie spornej parcely len utvrdzuje naliehavý právny záujem žalobcu na žalovanom nároku, t.j. na požadovanom určení práva prechodu. V reakcii na námietku protistrany, že už v roku XXXX si žalobca neustrážil právo prechodu, doplnil, že v tomto smere sa žalobca spoliehal na pokonávku z roku XXXX, na základe ktorej mu bolo vydané tak stavebné povolenie, ako aj kolaudačné rozhodnutie.

Nadväzne právny zástupca žalovaného uviedol, že nie je mu známa judikatúra, v zmysle ktorej by mal súd povinnosť uvažovať a skúmať zriadenie vecného bremena za náhradu automaticky na formovaný žalobný petít tak ako je uvedený v žalobe. Jedná sa o samostatné konanie a je v dispozičnej právomoci žalobcu vymedziť predmet sporu a nie povinnosťou súdu. Položil rečnícku otázku, ktorý spôsob usporiadania vzťahov by žalobcovi vyhovoval, keďže spočiatku to bol návrh na vydržanie práva prechodu titulom pokonávky z roku XXXX, ktorá už neplatí, potom to bol návrh na odkúpenie a aktuálne žalobca prednáša návrh na zriadenie vecného bremena podľa § 151o OZ. Ak mal žalobca záujem na zriadenie vecného bremena za náhradu, mal žalovanému predložiť návrh už v roku XXXX, čo neučinil s poznámkou cit. „prečo by mal platiť, ak ho môže získať takto“. Podotkol, že na ohliadke na mieste samom bolo zistené, že k parcelám žalobcu je možný aj iný prístup, pričom v tomto smere sú irelevantné námietky žalobcu o finančných nákladoch, pretože tieto žalovaný nezavinil, pričom apeloval na potrebu zváženia zásahu do vlastníckeho práva žalovaného s tým, že podotkol, resp. sa dopytoval, z akého

dôvodu by bol tento zásah možný na strane žalovaného, nie však na strane syna žalobcu. K možnosti odkúpenia podielov podielových spoluvlastníkov CKN XX sa títo vyjadrili, že sú ochotní ich odpredať. Argumentáciu protistrany považuje za právne irelevantnú.

Podľa právneho zástupcu žalobcu by úprava parcel CKN XX I. XX za účelom zabezpečenia práva prechodu vyžadovala neprimerané finančné náklady na ich povrchovú úpravu, čo nie je možné od žalobcu spravodlivo požadovať. Navyše zriadenie práva prechodu cez CKN XX, XX by zasahovalo do vlastníctva štyroch vlastníkov, zatiaľ čo v danom prípade by sa jednalo len o zásah do vlastníctva žalovaného. Okrem toho ani súd by nemohol nariadiť iným osobám, aby svoje parcely alebo podiely predali žalobcovi. V prípade nezriadenia práva prechodu, by žalobca nemohol užívať svoj rodinný dom, z ktorého nemá prístup na verejnú komunikáciu, pričom prístup po parcele žalovaného je iba v rozsahu cca 3 m, čo je primeraná miera obmedzenia vlastníctva žalovaného. Žalobca si sám nezapríčinil v roku XXXX zamedzenie prístupu, pretože žalobca sa spoliehal na pokonávku z roku XXXX a nepredpokladal, že žalovaný mu tento prístup, ktorý užíva už XX rokov, zamedzí. Predmetná pokonávka síce nie je titulom vydržania, avšak je podstatným dokumentom deklarujúcim právo prechodu žalobcu cez parcelu žalovaného, na základe ktorej bolo vydané žalobcovi aj kolaudačné rozhodnutie. Už v roku XXXX, keď žalobca podával žalobu, si bol žalobca vedomý, že zriadenie vecného bremena nebude bezodplatné, preto sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného, že by chcel jeho zriadenie zadarmo. Práve finančná náhrada by mala zmierniť zásah do vlastníckeho práva žalovaného, z ktorého dôvodu žalobca navrhoval vykonanie znaleckého dokazovania. Z uvedených dôvodov navrhol žalobe vyhovieť v celom rozsahu. Podľa právneho zástupcu žalovaného je pravdou, že jednou z podmienok na zriadenie vecného bremena je, že oprávnený z neho nemá iný prístup k svojej parcele, čo však v danom prípade preukázané nebolo. Od počiatku konania podieloví spoluvlastníci parcely susediacej s parcelou žalobcu prehlasovali, že sú ochotní mu tieto podiely predať, no žalobca sa spoliehal na využívanie prechodu cez parcelu žalovaného CKN XX. Na obhliadke bolo zistené, že k parcele žalobcu je možný prístup cez parcely CKN XX I. XX, s tým, že skrz tieto parcely bol koňmo aj peši prístup aj v minulosti aj k parcele žalobcu. Nie je mu známa judikatúra, že by súd automaticky riešil otázku nákladov za jeho zariadenie, pre ktorého zriadenie je dôležité, či prístup je alebo nie je možný. Nie je zrejmé, prečo by právom prechodu žalobcu nemohla byť zaťažaná parcela jeho syna, ale parcela žalovaného. Účastníci pokonávky z roku XXXX neboli vlastníkami sporom dotknutých parcel, ale boli podielovými spoluvlastníkmi, pretože vlastnícke vzťahy k parcelám žalobcu a žalovaného boli vyriešené až v súdnom konaní v roku XXXX, kedy k nim vzniklo výlučné vlastnícke právo sporových strán. Preto sa na túto pokonávku žalobca nemohol spoliehať. Okrem toho táto pokonávka nemohla byť podkladom pre vydanie stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia, pretože v čase, keď žalobca staval rodinný dom, tieto nepotreboval, keďže tieto boli vyžadované až s účinnosťou od XX.XX.XXXX podľa stavebného zákona č. XX/XXXX. Vzhľadom na uvedené navrhol žalobu zamietnuť.

19. Okresný súd vykonal vo veci dokazovanie vyjadreniami sporových strán, nimi priloženými listinnými dôkazmi, ako aj obhliadkou na mieste samom a zistil tento skutkový stav.

20. Z LV XXXX vedeného Okresným úradom T., katastrálny odbor (ďalej len „katastrálny úrad“) pre okres T., obec S. I. P. Ú. S. vyplýva, že žalobca je výlučným vlastníkom týchto nehnuteľností:

- parcela CKN XX - zastavané plochy a nádvorcia o výmere 854 m²,
- parcela CKN XX - záhrady o výmere 329 m²,
- rodinný dom súpisné číslo XX postavený na parcele CKN XX.

21. Z LV XXXX vedeného katastrálnym úradom pre okres Bardejov, Z. S. I. P. Ú. S. vyplýva, že žalovaný je výlučným vlastníkom parcel:

- CKN 29 - zastavaná plocha a nádvorcia o výmere 218 m²,
- CKN 28/1 - záhrada o výmere 782 m²,
- CKN 28/2 - záhrada o výmere 242 m².

22. Z listiny označenej ako „Dobrovoľná pokonávka“ z XX.XX.XXXX vyplýva, že bola uzavretá medzi I. E., S. Č. X I. D. G., S. Č. XX (bez ich identifikácie dátumom narodenia, pozn.) a to na E. R. S. za prítomnosti jeho predsedu a tajomníka, ako aj za prítomnosti dvoch svedkov, na základe ktorej sa účastníci dohody dohodli o výmene svojich podielov na parcele č. XXX, E. XX, ktorú menovaní užívali v rovnakých dvoch podieloch, ktoré si navzájom vymenili, s tým, že D. G. udelil povolenie I. E., aby na, do tej doby jeho podiele postavil rodinný dom s tým, že mu k nemu povoľuje prístup cez svoj nový touto výmenou získaný podiel na označenej parcele do doby cit. „... dokiaľ nebude vystavená riadna

cesta s prístupom k jeho rod. domku.“, pričom žalobca I. E. prehlásil cit. „... súhlasím s tým, že povolenie prechodu dočasnej cesty ku rodinnému domku budem užívať dokiaľ nebude vystavená riadna cesta.“ Súčasne sa dohodli, že ani I. E. nebude mať v prípade potreby žiadnych námietok na prechod D. G. cez jeho, výmenou získaný, podiel na označenej parcele. Predmetná listina bola predložená v jej notárom overenej kópii.

23. Z potvrdenia vydaného starostkou obce S. (ďalej len „obec“) zo XX.XX.XXXX vyplýva, že bolo vydané na žiadosť žalobcu s tým, že obec uvažovala o výstavne prístupovej cesty k jeho dotknutým nehnuteľnostiam avšak v dobe vydania potvrdenia neboli na to „vhodné podmienky“, pričom uviedla, že na prístup k dotknutým nehnuteľnostiam žalobcu je od r. XXXX využívaný susedný pozemok žalovaného, tak ako je to uvedené v dohode z XX.XX.XXXX.

24. Z geometrického plánu č. XXX-XXX-XXX-XX W. XX.XX.XXXX vyplýva, že parcely CKN XX I. B. XX vo vlastníctve žalobcu sú obkolesené parcelami CKN XX/X v šírke prístupu 16,17 m, CKN XX/X v neuvedenej šírke prístupu, CKN XX v šírke prístupu 3,4 m, CKN XX v šírke prístupu 16,35 m, CKN XX/X v neuvedenej šírke prístupu a CKN (neuvedené parcelné číslo) v neuvedenej šírke prístupu. Na geometrickom pláne je uvedené, že tento bol vyhotovený na cit. „majetkoprávne vyporiadanie“ a strojom je dopísaný text cit. „... vyznačuje sa vec. bremeno práva prechodu cez parc. č. XX v prospech vl. parc. XX I. XX.“.

25. Z nákresu „informatívnej kópie z mapy“ predloženého žalovaným, je zrejme identické zakreslenie rozmiestnenia resp. teritoriálneho umiestnenia sporných nehnuteľností tak ako to vyplýva aj z geometrického plánu č. XXX-XXX-XXX-XX W. XX.XX.XXXX predloženého žalobcom.

26. Z mapky Úradu geodézie kartografie a katastra SR (ďalej len „mapka GKU SR“), ktorú napokon na pojednávaní 06.10.2021 predložil aj právny zástupca žalobcu je zrejme, že dotknuté nehnuteľnosti žalobcu CKN XX I. B. XX sú z jednej strany od jednej prístupovej cesty oddelené parcelami CKN XX, B. XX/X I. B. XX/X; z druhej strany od druhej prístupovej cesty sú oddelené parcelami CKN XX, B. XX, B. XX/X I. B. XX/X a napokon od oboch prístupových ciest pozdĺžne aj parcelou CKN XX/X.

27. Z LV 1031 vedeného katastrálnym úradom pre okres Bardejov, obec S. I. P. Ú. S. vyplýva, že E. E., S. E., F. XX.XX.XXXX (t.j. syn žalobcu) a D. E.Á., S. G., F. XX.XX.XXXX, bytom S. XX, sú bezpodielovými spoluvlastníkmi parcel: CKN XX - zastavená plocha a nádvoria o výmere 575 m² a CKN XX/X - zastavená plocha a nádvoria o výmere 482 m².

28. Z LV XXXX vedeného katastrálnym úradom pre okres Bardejov, obec S. I. P. Ú. S. vyplýva, že E. E., S. E.Č.O., F. XX.XX.XXXX (syn žalobcu) vo veľkosti podielu 20/60 je titulom darovacej zmluvy R. XXXX/XXXX spolu s D. G., S. Č. X I. I. R., S. R., F. XX.XX.XXXX podielovým spoluvlastníkom parcely CKN XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 898 m².

29. Z LV XXXX vedeného katastrálnym úradom pre okres Bardejov, obec S. I. P. Ú. S.Š. vyplýva, že E. E.O., S. E., F. XX.XX.XXXX (syn žalobcu) vo veľkosti podielu 20/60 je titulom darovacej zmluvy R. XXXX/XXXX spolu s U. G., S. R. podielovým spoluvlastníkom parcely CKN XX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1066 m².

30. Z LV XXXX vedeného katastrálnym úradom pre okres Bardejov, obec S. I. P. Ú. S.Š. vyplýva, že výlučným vlastníkom parcely CKN XX/X - záhrada o výmere 494 m², ktorá prebieha pozdĺžne okolo sporom dotknutých parcel CKN XX/X, B. XX, B. XX, B. XX I. B. XX a teda siaha od jednej po druhú prístupovú cestu, je L. U..

31. Z odpovede žalovaného na výzvu právnej zástupkyne žalobcu z XX.XX.XXXX na mimosúdne urovanie sporu, zo XX.XX.XXXX vyplýva, že žalovaný je výlučným vlastníkom parcely CKN XX, vedenej katastrálnym úradom na LV XXXX, I. cit. „... žiadne vecné bremeno na mojom pozemku mi nie je známe.“

32. Z listu označeného ako „Výzva na mimo súdne uzatvorenie sporu - stanovisko“ z XX.XX.XXXX vyplýva, že žalovaný vyjadruje záujem na mimosúdnom jednaní a žiada žalobcu jednako o doručenie mu písomnej dohody o vzájomnej pokonávke z XX.XX.XXXX a jednako o doručenie mu návrhu dohody žalobcom na zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vrátane grafickej časti jeho riešenia,

ku ktorej žalobcom predloženej dohode by sa žalovaný následne vyjadril (list bol doručený právnej zástupkyňi žalobcu XX.XX.XXXX).

33. Z listu adresovaného právnym zástupcom žalovaného právnej zástupkyňi žalobcu z XX.XX.XXXX, ktorý bol doručený právnej zástupkyňi žalobcu XX.XX.XXXX vyplýva, že žalovaný oznamuje žalobcovi, že nie je možné mimosúdne urovanie sporu, pretože podľa žalovaného si žalobca môže riešiť prístup k svojim dotknutým nehnuteľnostiam skrz parcely CKN XX/X I. B. XX, na ktorých bol podielovým spoluvlastníkom, avšak tieto podiely v roku XXXX žalobca previedol darovaním svojmu synovi, ktorý k týmto parcelám určite nemá povolený prístup cez pozemok žalovaného. Žalovaný v tomto liste súčasne vyzýva žalobcu, aby dňom jeho doručenia prestal bezodplatne užívať susedný pozemok žalovaného ako prístupovú cestu k svojim dotknutým nehnuteľnostiam. Žalovaný tiež uviedol, že písomná pokonávka o užívaní pozemku žalovaného v prospech prístupu k dotknutým nehnuteľnostiam žalobcu z 23.05.1963 nebola nikdy realizovaná, s tým že tomu má nasvedčovať rozsudok Okresného súdu v Bardejove sp. zn. 8 C 483/94 z 20.04.1998 a rozhodnutie Obecného úradu č. XXX/XXXX W. XX.XX.XXXX.

34. Z listu starostky obce S.Š. W. XX.XX.XXXX vyplýva, že v najbližších 2 - 3 rokoch nebude postavená prístupová cesta k parcelám CKN XX I. XX, pričom v budúcnosti to nie je vylúčené, avšak závisí to od toho, ako budú vykúpené pozemky a od disponibilných finančných prostriedkov.

35. Z rozhodnutia Obce S.Z. Č..D.. XXX/XXXX W. XX.XX.XXXX vyplýva, že žalobca bol uznaný vinným zo spáchania priestupku na úseku občianskeho spolunažívania, na tom skutkovom základe, že dňa XX.XX.XXXX naviezol a vysypal asfaltovú drť na pozemok patriaci žalovanému CKN XX, za čo mu bolo uložené pokarhanie, pričom žalobca sa k spáchaniu priestupku priznal a odôvodnil to tým, že na pozemku žalovaného CKN XX bolo blato a nemohol cez neho prejsť osobným motorovým vozidlom, keďže tento pozemok využíva na prechod alebo na prístup k svojim nehnuteľnostiam a to na cit. „.... základe písomnej dohody medzi ich rodičmi z roku XXXX ...“

36. Z listu označeného ako cit.: „Hlásenie zmien“ adresovaného žalovaným Správe katastra T., ktorej bol list doručený XX.XX.XXXX vyplýva, že žalovaný žiada o zrušenie cit.: „... užívacích práv...“ W. E. Č.. C. XX, S. a to k parcele CKN XX, ktorej bol žalovaný vlastníkom a ktoré podanie katastrálny úrad zaevidoval pod S. XXX/XX a vybavil tak, že pod položkou zmien X/XXXX cit. „... bolo prepísané užívacie právo W. E., S. U. z evidenčného listu číslo XX na parcele číslo CKN XX R. P.Ú. S., ktorej vlastníkom je D. G. na základe Rozsudku Okresného súdu v Bardejove 8C 483/94 u nás vedeného pod W. XXXX/XX.“. (viď oznámenie katastrálneho úradu doručené okresnému súdu 01.06.2021, pozn.).

37. Zo spisu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 483/94 vyplýva, že okresný súd rozsudkom z XX.XX.XXXX rozhodol o žalobe žalobcov I. E. a spol. proti žalovaným D. G. a spol. o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a to tak, že určil, že I. E., F. XX.XX.XXXX (žalobca) je výlučným vlastníkom parcel KN XX I. P. XX, nachádzajúcich sa v katastrálnom území S.; že I. E.F., F. XX.XX.XXXX (sestra žalobcu) je výlučnou vlastníčkou parcel KN XX I. P. XX/X nachádzajúcich sa v katastrálnom území S. a že D. G., F. XX.XX.XXXX (žalovaný) je výlučným vlastníkom parcel KN XX/X, P. XX I. XX/X nachádzajúcich sa v katastrálnom území S. (z dôvodu dohody sporových strán rozsudok nebol napadnutý odvolaním a tento nadobudol právoplatnosť XX.XX.XXXX). V zmysle žalobného petitu sa žalobca v tomto konaní ani nedomáhal aj zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu k parcelám KN XX I. P. XX.

XX. Z na mieste samom vykonanej obhliadky vyplýva, že dotknuté parcely žalobcu sú prístupné tak zo susedného pozemku žalovaného CKN XX, ako aj z parcel CKN XX vo vlastníctve syna žalobcu a z parcely CKN XX v spoluvlastníctve syna žalobcu.

39. Podľa § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) „Ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.“

40. Podľa § 137 písm. c) CSP „Žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu“

41. Podľa prvých dvoch viet čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) „Každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.“

42. Podľa § 151n ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) v znení účinnom v čase podania žaloby (ďalej len „v znení účinnom v rozhodnom čase“) „Vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe.“

43. Podľa § 151n ods. 2 OZ v znení účinnom v rozhodnom čase „Vecné bremená spojené s vlastníctvom nehnuteľností prechádzajú s vlastníctvom veci na nadobúdateľa.“

44. Podľa § 151n ods. 3 OZ v znení účinnom v rozhodnom čase „Pokiaľ sa účastníci nedohodli inak, je ten, kto je na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu oprávnený užívať cudziu vec, povinný znášať primerane náklady na jej zachovanie a opravy; ak však vec užíva aj jej vlastník, je povinný tieto náklady znášať podľa miery spoluužívania.“

45. Podľa § 151o ods. 1 OZ v znení účinnom v rozhodnom čase „Vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností.“

46. Podľa § 151o ods. 3 OZ v znení účinnom v rozhodnom čase „Ak nie je vlastník stavby zároveň vlastníkom príľahlého pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, súd môže na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok.“

47. Podľa § 135c ods. 3 OZ v znení účinnom v rozhodnom čase „Súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe.“

48. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 87/1958 Zb. o stavebnom poriadku (ďalej len „zákon o stavebnom poriadku“) „Pred začatím stavebných prác je stavebník povinný požiadať stavebný úrad o vydanie rozhodnutia o prípustnosti stavby a predložiť predpísanú dokumentáciu.“

49. Podľa § 23 ods. 1 vyhlášky č. 144/1959 Ú.v. ktorou sa vykonáva zákon o stavebnom poriadku (ďalej len „vykonávací vyhláška“) „Pred začatím prípravných prác pre stavbu (napr. dovoz materiálu na stavenisko, príprava staveniska, úprava príjazdu na stavenisko) a ak nie sú prípravné práce potrebné, pred začatím vlastných stavebných prác, požiada stavebník stavebný úrad o vydanie rozhodnutia o prípustnosti stavby a predloží predpísanú dokumentáciu. Pri stavbách uvedených v § 24 ods. 1 písm. b) je prípustné, aby stavebník požiadal o povolenie prípravných prác ešte pred podaním žiadosti o vydanie rozhodnutia o prípustnosti stavby. Stavebný úrad určí, ako sa má táto žiadosť doložiť.“

50. Podľa § 24 ods. 2 vykonávacej vyhlášky „K žiadosti o vydanie rozhodnutia o prípustnosti stavby je potrebné ďalej predložiť doklad o tom, že stavebník je vlastníkom stavebného pozemku alebo má právo stavby na pozemku alebo požiadal o jeho vyvlastnenie.“

51. V danom prípade sa žalobca určovací žalobou domáha určenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré by malo právom prechodu pešo, osobným a nákladným motorovým vozidlom, v jeho prospech a v prospech jeho rodinných príslušníkov zaťažovať susedný pozemok (CKN XX) žalovaného z dôvodu, že na žalobcovi vlastnícky patriace dotknuté nehnuteľnosti CKN XX I. B. XX žalobca nemá iný prístup iba skrz susedný pozemok žalovaného CKN XX.

52. V uvedenej súvislosti okresný súd tak, ako to činil už aj vo svojom skoršom rozsudku podotýka, že procesnou podmienkou každej určovacej žaloby podľa cit. § 137 písm. c) CSP je preukázanie žalobcom naliehavého právneho záujmu na ním požadovanom určení, ktorú otázku (ne)/existencie

naliehavého právneho záujmu musí súd riešiť prioritne a ak ju vyrieši záporne, musí byť žaloba bez ďalšieho zamietnutá.

53. V danom prípade žalobca svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení odôvodňuje okrem toho, že (i) kvôli svojmu veku chce cit. „ ... v záujme svojho syna...“ dať do súladu faktický a právny stav, aj tým, že (ii) k svojim nehnuteľnostiam CKN XX I. XX má žalobca iba jedinú možnú prístupovú cestu a to práve skrz susedný pozemok žalovaného CKN XX, ktorý susedný pozemok žalovaného žalobca stále využíva a aj v minulosti využíval ako prístupovú cestu k svojmu domu a to titulom písomnej dohody, ktorá bola XX.XX.XXXX uzavretá medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného (t.j. otcom žalovaného) a na základe ktorej mal otec žalovaného dať žalobcovi súhlas na prechod cez parcelu CKN XX k dotknutým nehnuteľnostiam žalobcu, ktorý od tej doby toto právo v súlade s touto dohodou aj nerušene využíva.

54. Prv, než by bol okresný súd pristúpil k opísaniu a následnému vyhodnoteniu dokazovaním zisteného skutkového stavu vedci, mal za potrebné na tomto mieste podotknúť, že žalobca v podanej žalobe síce explicitne neuvádza, žeby sa určenia práva prechodu skrz susedný pozemok žalovaného CKN XX domáhal titulom vydržania a v žalobe síce cituje iba ustanovenie § 151o ods. 3 OZ pojednávajúce o úprave pomerov medzi vlastníkom príslušného pozemku a vlastníkom stavby nemajúceho prístup, tak ako to uviedol aj krajský súd, avšak zo samotnej argumentácie žalobcu, ktorý za kľúčový dôkaz svojho nároku počas celého konania prezentoval tzv. pokonávku z S. XXXX, od uzavretia ktorej argumentačne odvíjal svoj nárok jeho dlhoročným a nerušeným výkonom, čo sú základné parametre, resp. predpoklady inštitútu vydržania, mal okresný súd za to, že touto svojou argumentáciou bol žalobca v prvom rade presvedčený, že ním žalobou uplatnený nárok vydržal, aj keď, ako to už bol okresný súd podotkol, žalobca v žalobe tento inštitút explicitne nepomenoval. Vzhľadom na uvedené mal teda okresný súd za to, že v konaní bola skrz argumentáciu žalobcu nastolená aj otázka vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, preto sa touto „témou“ okresný súd zaoberal aj vo svojom skoršom rozsudku v danej veci, veď napokon na pojednávaní konanom XX.XX.XXXX v rámci práva záverečnej reči právna zástupkyňa žalobcu sa taktiež vyjadrovala k otázke nikým a ničím nerušeného výkonu práva prechodu žalobcom cez susedný pozemok žalovaného, pričom otázka nerušeného výkonu práva je, ako už okresný súd bol podotkol, jeden z atribútov vydržania a napokon aj sám žalovaný vnímal žalobcom uplatnený nárok, ako nárok uplatnený titulom vydržania (viď vyjadrenia právneho zástupcu žalovaného na pojednávaní XX.XX.XXXX) a teda aj týmto smerom formuloval svoju procesnú obranu, ktorá skutočnosť taktiež viedla okresný súd k záveru, že žalobca sa v prvom rade domáhal svojho nároku byť v presvedčení, že tento nárok vydržal. Uvedenému napokon nasvedčuje aj skutočnosť, že v žalobnom petite sa kvalifikovane právne zastúpený žalobca nijak nezmienil o tom, žeby sa zriadenia práva prechodu domáhal za náhradu v prospech žalovaného, ktorá náhrada by však bola logickou keby sa žalobca primárne naozaj mienil domáhať tohto práva prechodu nie titulom vydržania (teda bez náhrady), ale titulom jediného možného prístupu k svojim nehnuteľnostiam a napokon tento logický záver svojim vyjadrením na pojednávaní XX.XX.XXXX verifikoval (potvrdil) aj právny zástupca žalobcu, keď tiež uviedol, že žalobca si je vedomý, že zriadenie práva prechodu je za náhradu, ktorá by mala byť akýmsi zadosťučinením pre žalovaného za nútený zásah do jeho vlastníckeho práva, avšak aj napriek takto tlmočenému „presvedčeniu“ žalobcu, ktoré mal mať žalobca od počiatku sporu, sa žalobca paradoxne o nejakej, resp. o akejkoľvek náhrade pre žalovaného v žalobnom petite vôbec nezmienil a nezmienil sa o nej ani v konaní pred vyhlásením skoršieho rozsudku okresného súdu v danej veci a o tejto náhrade sa žalobca začal zmieňovať až v štádiu konania po rozhodnutí krajského súdu, ktorý potvrdil závery skoršieho rozsudku okresného súdu o tom, že v danom prípade nemohlo dôjsť k vydržaniu práva prechodu žalobcu skrz susedný pozemok žalovaného. Vzhľadom na uvedený vývoj okolností a procesnej situácie možno usudzovať, že z počiatku sporu žalobca, aj napriek tomu, že v žalobe explicitne nepojednával o vydržaní, tým že sa ani v žalobnom petite a ani v počiatočnom štádiu konania do prvého rozhodnutia okresného súdu o žiadnej náhrade za zriadenie vecného bremena nezmieňoval a vzhľadom na jeho argumentáciu o nerušenom a niekoľkoročnom nerušenom výkone jeho práva prechodu cez susedný pozemok žalovaného, mienil v skutku domáhať tohto práva titulom vydržania bez náhrady, pričom svoju argumentáciu v tomto smere podstatne zmenil majúc už vedomosť o dôvodoch skoršieho rozhodnutia okresného súdu, až v odvolaní a po ňom, pričom na zmenu taktiky vedenia sporu má každá sporová strana samozrejme právo, avšak uvedeným iba okresný súd ozrejmuje pohnútky svojho skoršieho rozhodnutia v ktorom sa v jeho podstatnej časti venoval práve otázke vydržania. Avšak keďže otázka vydržania, resp. nemožnosti nastúpenia jeho účinkov v tejto veci bola už právoplatne verifikovaná aj krajským súdom, bolo už bez právneho významu sa na tomto mieste týmto ďalej zaoberať.

55. Okresný súd na margo svojho uvažovania pri svojom skoršom rozhodnutí tiež podotýka, že v tomto nepridržal ani jednej sporovej strane a k nevykonaniu dôkazu obhliadky na mieste samom navrhovaného žalobcom nepristúpil skôr, keďže už z iných vo veci vykonaných dôkazov a to konkrétne z výpovedí svedkov (na pojednávaní 20.06.2019 svedkovia I. R. I. I. G.; na pojednávaní 06.08.2019 syn žalobcu E. E.) a napokon aj z vyjadrenia samotného žalobcu, ktorý uviedol, že aj aktuálne chodia jeho rodinní príslušníci do kostola a do obchodu cez parcely CKN XX I. B. XX, mal za preukázané, že na dotknuté parcely žalobcu CKN XX I. B. XX, je aj iný prístup a to cez parcely vo vlastníctve a spoluvlastníctve syna žalobcu, t.j. osoby rodinne spriaznenej so žalobcom a nie len skrz susedný pozemok žalovaného, ktorý iný prechod cez tieto parcely CKN XX I. B. XX žalobca a jeho rodinní príslušníci aj využívali a využívajú (viď ďalej).

56. Vykonaným dokazovaním, a to konkrétne z LV XXXX I. W. A. XXXX vedených katastrálnym úradom pre okres Bardejov, obec S. I. P. Ú. S., mal okresný súd za preukázané (a táto skutočnosť, nebola v konaní ani spornou, pozn.), že žalobca je skutočne výlučným vlastníkom parcel CKN XX I. B. XX, ako aj rodinného domu postaveného na parcele CKN XX a žalovaný je výlučným vlastníkom parcely CKN XX, pričom v zmysle geometrického plánu č. XXX-XXX-XXX-XX W. XX.XX.XXXX parcela žalobcu CKN XX bezprostredne susedí s parcelou žalovaného CKN XX a to v spoločnej styčnej ploche vo výmere 3,4 m. Súčasne z označeného geometrického plánu a z katastrálnym úradom pre okres Bardejov, obec S. I. P. Ú. S. vedeného LV XXXX, mal okresný súd za preukázané aj to, že s parcelou žalobcu CKN XX v styčnej ploche 15,25 m susediaca parcela CKN XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 898 m², je na základe darovacej zmluvy R. XXXX/XXXX v podielovom spoluvlastníctve žalobcovho syna E. E., F. XX.XX.XXXX vo veľkosti jeho podielu 20/60, ďalej Jána Gregu a Andreja Vasičkanina. Taktiež z označeného geometrického plánu a z katastrálnym úradom pre okres Bardejov, obec S. I. P. Ú. S. vedeného LV XXXX mal okresný súd taktiež preukázané, že s parcelou CKN XX bezprostredne v styčnej ploche 14 m susediaca parcela CKN XX - zastavená plocha a nádvorie o výmere 575 m², z ktorej je prístup na obecnú cestu, ako aj k tejto parcele CKN XX priliehajúca parcela CKN č. XX/X - zastavená plocha a nádvorie o výmere 482 m², z ktorej je taktiež priamy prístup na obecnú cestu je vo výlučnom vlastníctve (resp. v bezpodielovom spoluvlastníctve s manželkou, pozn.) žalobcovho syna E. E., nar. XX.XX.XXXX. Napokon z aktuálnej mapky GKÚ SR, predloženej na pojednávaní 06.10.2021 žalobcom a z katastrálnym úradom pre okres Bardejov, obec S. I. P. Ú. S. vedeného LV XXXX mal okresný súd tiež preukázané, že syn žalobcu E. E., F. XX.XX.XXXX je titulom darovacej zmluvy R. XXXX/XXXX tiež aj tretinovým podielovým spoluvlastníkom parcely CKN XX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1066 m² vo veľkosti podielu 20/60, ktorá parcela CKN XX/X prilieha po celej svojej dĺžke k jemu vlastnícky patriacej parcele B. XX/X, ako aj k, v jeho spoluvlastníctve sa nachádzajúcej parcele CKN XX a prebieha až k parcele žalobcu CKN XX s ktorou sa dotýka v styčnom bode.

57. Inými slovami, okresný súd mal preukázané, že sporom dotknuté nehnuteľnosti žalobcu CKN XX I. B. XX sú teritoriálne umiestnené medzi z jednej strany parcelami CKN XX, B. XX/X I. B. XX/X vlastnícky patriacimi žalovanému a z druhej strany parcelami CKN XX I. B. XX/X spoluvlastnícky s najväčším podielom patriacimi synovi žalobcu E. E., F. XX.XX.XXXX a k nim priliehajúcimi parcelami CKN XX I. B. XX/X vlastnícky výlučne patriacimi taktiež synovi žalobcu E. E., F. XX.XX.XXXX. Vykonaním obhliadky na mieste samom mal okresný súd tiež preukázané, že cez tak z jednej, ako aj z druhej strany, s parcelami žalobcu susediace označené parcely, sa žalobca vie dostať k svojim dotknutým nehnuteľnostiam CKN XX I. B. XX.

58. Uvedené teritoriálne umiestnenie dotknutých nehnuteľností žalobcu CKN XX I. B. XX medzi na jednej strane parcelami žalovaného a na druhej strane parcelami spoluvlastnícky a vlastnícky patriacimi synovi žalobcu, bolo identickým aj v minulosti, t.j. aj v roku XXXX kedy malo dôjsť medzi žalobcom a otcom žalovaného k pokonávke a identickým bolo aj v roku XXXX kedy rozsudkom okresného súdu sp. zn. 8 C 483/94 z XX.XX.XXXX došlo k vyporiadaniu vlastníckych vzťahov žalobcu a žalovaného k im v súčasnosti vlastnícky patriacim parcelám.

59. V roku XXXX bola totižto dnešná parcela CKN XX vo vlastníctve žalobcu a dnešné parcely CKN XX I. B. XX boli vo vlastníctve žalovaného resp. jeho právneho predchodcu (otca), t.j. v čase kedy v mieste dnešnej parcely B. XX žalobca v 60. rokoch staval rodinný dom, tak staval de iure na cudzom, t.j. staval na parcele v tom čase de iure patriacej otcovi žalovaného, na ktorý účel však v roku XXXX došlo k uvedenej pokonávke, v ktorej otec žalovaného povolil žalobcovi stavať rodinný dom na v tom čase jemu

patriacej časti parcely č. XXX, E.. XX (dnes je z nej aj parcela CKN XX) s tým, že žalobca zasa otcovi žalovaného povolil užívať v tom čase jemu patriacu časť parcely č. 172, mpč. XX (dnes je z nej aj parcela B. XX), pričom otec žalovaného súčasne cit. „... po mojej parcele ...“ povolil žalobcovi „... dočasnú...“ cestu k rodinnému domu žalobcu do doby vystavenia riadnej cesty. Inými slovami, uvedenou pokonávkou v roku XXXX došlo síce medzi žalobcom a otcom žalovaného k faktickej výmene časti parcely č. XXX, E.. XX (dnes aj parcel CKN XX I. B. XX.), avšak de iure bol vlastníkom časti parcely č. XXX, E.. XX, z ktorej je dnes aj parcela CKN XX stále žalobca a vlastníkom časti parcely č. XXX, E.. XX, z ktorej je dnes aj parcela CKN XX bol otec žalovaného, takže aj keď v konečnom dôsledku otec žalovaného predmetnou pokonávkou de iure vlastne povolil žalobcovi prechod cez žalobcovu de iure vlastnú parcelu, tak vychádzajúc z predpokladu o ich vážnej vôli smerujúcej k zámene uvedených častí parcely č. XXX, E.Č.. XX, možno mať za to, že fakticky otec žalovaného mienil žalobcovi umožniť prechod cez fakticky touto výmenou získanú jeho časť parcely č. XXX, E.. XX na časť, z tejto parcely fakticky touto výmenou získanú žalobcom. Z uvedeného teda vyplýva, že v čase predmetnej pokonávky si jej účastníci, t.j. žalobca a otec žalovaného menili rovnocenne veľké podiely na, v tej dobe parcele č. XXX, E.. XX, ktorej identifikácia s dnešnými parcelami CKN XX, B. XX I. B. XX, B. XX/X, B. XX/X, B. XX I. B. XX/X mala byť preukázaná v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 483/94 (viď identifikáciu ku geometrickému plánu č. XXX-XXX-XXX-XX W. XX.XX.XXXX), t.j. z pôvodnej parcely č. XXX, E.. XX, resp. z jej časti bolo vytvorených viacero iných parciel, teda nie len sporom dotknuté nehnuteľnosti žalobcu CKN XX I. B. XX a susedný pozemok žalovaného CKN XX. V dôsledku rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 483/94 z XX.XX.XXXX, ktorým bol legalizovaný aj stav z predmetnej pokonávky sa vlastne žalobca stal už aj de iure vlastníkom parciel CKN XX I. B. XX a žalovaný sa stal vlastníkom nie len parcely CKN XX, ale aj parcely CKN XX/X I. B. XX/X, ktoré všetky tri parcely v teréne žalobca užíva bez ich rozdelenia plotom ako jeden celistvý pozemok (závery obhliadky na mieste samom). Takže ak z pôvodnej parcely č. XXX, E.. XX, ktorej sa pokonávka týkala, patria do vlastníctva žalovaného viaceré z nej novovzniknuté nové parcely, potom nie je zrejším na základe akej skutočnosti si žalobca ustálil, že právo prechodu by mu titulom tejto pokonávky z roku XXXX malo patriť práve k parcele CKN XX, keďže v pokonávke z roku XXXX nebol určený ani spôsob (napr. pešo, autom, vozom a pod.), ani rozsah a ani priebeh tohto práva prechodu, t.j. otec žalovaného a žalobca si v tejto pokonávke presne neurčili, kadiaľ a v akom rozsahu bolo žalobcovi dovolené chodiť cez túto časť parcely č. XXX, E.. XX. Žalobca v konaní predložil geometrický plán č. XXX-XXX-XXX-XX W. XX.XX.XXXX, ktorý bol vyhotovený O.. Q. ešte pre účely majetkovoprávneho vyporiadania v súdnom konaní sp. zn. 8 C 483/94, z ktorého dôvodu žalobca tento geometrický plán priložil aj k svojej žalobe, ktorou konanie sp. zn. 8 C 483/94 žalobca tiež inicioval, avšak aj napriek tomu, že v záhlaví tohto geometrického plánu je dopísané, že cit. „Vyznačuje sa vec. bremeno práva prechodu cez parc. č. XX R. prospech vl. parc. XX I. XX“, tak táto parcela č. XX jednako v popisnej časti (výkaz výmer) tohto geometrického plánu č. XXX-XXX-XXX-XX W. XX.XX.XXXX nie je ako cesta uvedená, resp. nie je tam uvedená vôbec a jednako, napriek jeho vyhotoveniu na údajne, už v tej dobe uvedený účel zriadenia vecného bremena na parcele B. XX, sa žalobca v súdnom konaní sp. zn. 8 C 483/94 zriadenia tohto vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu k parcelám KN XX a KN XX vôbec nedomáhal (viď žalobný petit žaloby v konaní sp. zn. 8 C 483/94) a to aj napriek tomu, že ako už bolo uvedené, žalobca už v tej dobe mal vedomosť, že parcely KN XX I. P. XX sú obkolesené, resp. sú od obidvoch prístupových ciest oddelené jemu nepatriacimi parcelami, t.j. tak ako to v rámci svojej obrany uvádzal aj žalovaný, žalobca už v tom čase sám svojím prístupom zanedbal zabezpečenie si prístupovej cesty k svojim dotknutým nehnuteľnostiam CKN XX I. B. XX. Žalobca tento svoj postoj, ktorý mal v konaní sp. zn. 8 C 483/94 odôvodňuje tým, že v tom čase nepotreboval riešiť prístup k svojim parcelám KN XX I. P. XX, pretože sa spoliehal na závery pokonávky z roku XXXX, v ktorej pokonávke však, ako už bolo uvedené, jednako nebolo toto právo prechodu vyšpecifikované (spôsobom, rozsahom ani priebehom), takže z tohto hľadiska bola pokonávka neurčitou a teda aj nevykonateľnou; jednako sa podľa pokonávky toto právo prechodu týkalo v tej dobe ešte časti parcely č. XXX, E.. XX a jednako účastníkom tejto pokonávky z roku XXXX F.ebol žalovaný, ktorý bol v pozícii žalovaného aj účastníkom konania sp. zn. 8 C 483/94, ale účastníkom tejto pokonávky bol otec žalovaného, ktorý však právne neurčitým a neperfektným dokumentom, akým pokonávka z roku XXXX bola (aj právna zástupkyňa žalobcu uviedla, že pokonávka nebola spôsobilou na zápis do katastra nehnuteľností), nemohol účinne zaviazat' žalovaného k plneniu povinnosti ktorej sa voči nemu žalobca dovoľával, resp. na výkon ktorej sa žalobca, ako sám tvrdí, spoliehal.

60. Keďže rozsudkom sp. zn. 8 C 483/94 z XX.XX.XXXX bolo určené aj vlastnícke právo sestry žalobcu (I. E.), k parcelám pri prístupovej ceste KN XX I. P. XX/X (tj. nie ako na pojednávaní XX.XX.XXXX žalobca uviedol, že parcelu KN XX jeho sestry daroval otec, pozn.), ktoré parcely bezprostredne susedili

s parcelou KN XX na ktorej mal strýko žalobcu (t.j. brat žalobcovho otca) postavené hospodárske budovy, ktorých pozostatky sa tam nachádzajú dodnes (viď zistenia obhliadky) a ktorá bezprostredne susedí s dotknutými nehnuteľnosťami žalobcu CKN XX I. B. XX, možno mať skôr za to, že žalobca otázku prístupovej cesty počas súdneho sporu v roku XXXXXXXX- neriešil z dôvodu, že mal zabezpečený prístup k svojim nehnuteľnostiam z prístupovej cesty aj zo strany parcel CKN XX I. B. XX, ktoré v tom čase patrili jeho rodine a skrze ktoré žalobca a jeho rodinní príslušníci aj chodievali a to tak v minulosti, ako aj v súčasnosti a čoho dôkazom je aj to, že zo strany otočenej k týmto parcelám je v oplotení parcel žalobcu CKN XX I. B. XX inštalovaná aj vchodová bránička, cez ktorú sa do domu žalobcu chodilo a ako sám žalobca uviedol aj sa aktuálne chodí. Pri obhliadke na mieste samom žalobca tiež uviedol, že k hospodárskym stavbám na parcele CKN XX chodievali aj s prázdnyim vozom skrz parcelu CKN XX, t.j. cez most z prístupovej cesty a s plným vozom, aby ho nebolo potrebné ťahať do kopca, chodievali aj zvrchu, nie skrz susednú parcelu žalovaného, ale skrz parcelu, ktorá patrila predkovi I. R.. Keďže v konaní sp. zn. 8 C 483/94 sa žalobca a žalovaný navzájom sebe, ako uviedli, „vypísali“ zo svojich pozemkov, t.j. fakticky legalizovali zámenu z pokonávky, bolo by v tom čase pre žalobcu neistým domáhať sa voči žalovanému ešte navyše aj prístupovej cesty (aj keď na to mal podklady), keďže nimi zamieňané parcely mali byť cca identickými, t.j. inými slovami pri nároku aj na prístupovú cestu za situácie kedy žalobca mal aj iný prístup, by žalovaný v tom čase nemusel s tzv. „vypísaním sa“ súhlasiť, veď napokon žalovaný na pojednávaní aj uviedol, že sa navzájom sebe so žalobcom „vypísali“ zo svojho, takže žalovaný nerozumie, prečo sa žalobca voči nemu domáha ešte ďalšieho jeho majetku (mal tým na mysli parcelu CKN XX). Postupom času, keďže žalobca je v pokročilejšom veku je pre neho, ako to uviedol na pojednávaní 06.10.2021 aj jeho právny zástupca, prístup k parcelám CKN XX I. B. XX cit. „najvhodnejší“ cez susedný pozemok žalovaného, čo je pochopiteľným, pretože susedný pozemok žalovaného CKN XX je rovinatejší, upravenejší a je aj bližšie k domu žalobcu, zatiaľ čo parcely CKN XX I. B. XX vo vlastníctve a v spoluvlastníctve žalobcovho syna sú mierne do kopca, do domu žalobcu je z prístupovej cesty ďalej, avšak sú schodné (aj keď v čase obhliadky bola tráva po pás, pri následnom zistení okresným súdom pred pojednávaním, boli parcely už obriadené).

61. Na tomto mieste však okresný súd podotýka, že otázka „vhodnosti“ prístupu, nie je zákonným predpokladom a ani dôvodom pre tak závažný a v podstate trvalý zásah do vlastníckeho práva žalovaného, akým je zriadenie vecného bremena na jemu vlastnícky patriacom pozemku, a to ani pri priznaní mu náhrady za toto obmedzenie. Zákonným predpokladom zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve prístupu podľa cit. § 151o ods. 3 OZ je neexistencia iného prístupu, t.j. ak vlastník stavby nemá k stavbe iný prístup len ten, ktorého zriadenia sa domáha, ktorá skutočnosť však v konaní preukázaná nebola, resp. bol preukázaný opak a to že žalobca má k svojim nehnuteľnostiam aj iný prístup, resp. má dva prístupy. Avšak keďže obidva prístupy k dotknutým nehnuteľnostiam žalobcu, sú možné iba cez parcely iných vlastníkov a to z jednej strany cez parcely žalovaného a z druhej strany cez parcely vlastnícky či spoluvlastnícky patriace žalobcovmu synovi, vlastnícke právo ktorých v zmysle cit. čl. 20 ods. 1 ústavy ma rovnaký zákonný obsah a požíva rovnakú ochranu, t.j. vlastnícke právo tak žalovaného ako aj žalobcovho syna má rovnakú ochranu pred akýmkoľvek nedôvodným zasahovaním alebo obmedzovaním jeho atribútov, predmet vlastníctva nerušene užívať, požívať a disponovať s ním. Za daného stavu okresný súd za účelom zistenia objektívnej znesiteľnosti zásahu do vlastníctva niektorého z nich za daných okolností vykonal test proporcionality, t.j. test primeranosti a akceptovateľnosti zásahu do ich ústavou chráneného vlastníckeho práva vzhľadom na sledovaný účel, ako aj vzhľadom na dokazovanie zistené okolnosti veci. Inými slovami povedané, okresný súd skúmal, zásah do vlastníckeho práva ktorého z vlastníkov pozemkov, priliehajúcich k dotknutým nehnuteľnostiam žalobcu z jednej i druhej strany od prístupovej cesty, by vzhľadom na účel zabezpečenia prístupu žalobcu, bol vzhľadom na okolnosti daného prípadu akceptovateľnejší. V danom prípade okresný súd síce uznáva, že na prvý pohľad, tak z hľadiska terénneho charakteru okolo dotknutých nehnuteľností žalobcu nachádzajúcich sa parcel iných vlastníkov, ako aj z hľadiska vzdialenosti prístupovej cesty k nehnuteľnostiam žalobcu, sa v interakcii na aktuálny vek žalobcu, ako to povedal aj právny zástupca žalobcu na pojednávaní, javí byť pre žalobcu „prijateľnejším“ prístup skrz susedný pozemok žalovaného, pretože skrz tento by mal žalobca bližšie k prístupovej ceste a taktiež je rovinatejší, avšak v tomto prípade je podľa okresného súdu nevyhnutné zohľadniť aj všetky dokazované zistené aj historické skutočnosti, ktoré viedli k vzniku daného stavu, že žalobca nemá aktuálne z cesty prístup skrze nehnuteľnosti, ktoré by mu patrili, pričom účastníkom, resp. „režisérom“ týchto okolností bol v minulosti aj žalobca. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, tak ako to bol podotkol okresný súd už aj vo svojom skoršom rozsudku, že žalobca v minulosti mal v podielovom spoluvlastníctve parcelu P. XX, skrze ktorú sa vedel dostať na vlastnícky jeho rodine patriacu parcelu CKN XX, na ktorej sa nachádzal rodičovský dom

žalobcu, na prístupovú cestu, ktorú cestu v minulosti tak žalobca, ako aj jeho rodinní príslušníci využívali a aj využívajú, avšak žalobca tým, že v roku XXXX tento svoj spoluvlastnícky podiel na tejto parcele CKN XX C. aroval svojmu synovi sa tak sám „pripravil“ o spoluvlastníctvo k nej a sám tak prispel, či už neprezieravo alebo zámerne, k vytvoreniu stavu, že aktuálne môže argumentovať, že táto parcela mu ani len spoluvlastnícky už nepatrí a teda ju nemôže na prístup využívať, hoci ju de facto využíva (viď vyššie). Zohľadniac uvedené súvislosti, ktoré viedli k vzniku dnešného stavu a ktorých iniciátorom bol sám žalobca, nie je podľa okresného súdu možné bez ich zohľadnenia prisvedčiť argumentácii právneho zástupcu žalobcu a to, že by bolo neprímeranejším zriadiť vecné bremeno skrz parcely CKN XX I. B. XX lebo by bolo potrebné zasiahnuť do vlastníctva viacerých osôb na rozdiel od zriadenia vecného bremena cez susedný pozemok žalovaného lebo by sa zasiahlo iba do vlastníctva žalovaného, pretože podľa okresného súdu žalovaný k vytvoreniu daného stavu nijako a to ani len okrajovo neprispel a teda by podľa okresného súdu nebolo spravodlivým od neho žiadať a očakávať, že ponese následky tohto stavu, t.j. že žalovaný by mal teraz strpieť prechod cez svoj majetok len preto, že v minulosti sám žalobca len z jemu známych pohnútok sa sám pripravil o spoluvlastníctvo k parcele cez ktorú mohol prechádzať k ceste. Okrem toho pokiaľ ide o ostatných spoluvlastníkov parcely CKN XX, títo tak počas súdneho konania (svedkovia), ako aj počas obhliadky na mieste samom proklamovali, že svoje podiely už chceli odpredať žalobcovi alebo aktuálne jeho synovi, ktorý je po darovaní tiež jej spoluvlastníkom, a to už aj z dôvodu, že títo spoluvlastníci nemajú k týmto svojim podielom na parcele CKN XX reálny prístup, pretože táto parcela je zasa paradoxne obklopená parcelami patriacimi žalobcovi alebo jeho synovi a títo im prístup k ich podielom neumožnia, takže v skutočnosti je tu vytvorený faktický stav, kedy sú spoluvlastníci parcely CKN XX jej spoluvlastníkmi len de iure, no fakticky ju neužívajú lebo k nej nemajú prístup a zasa na druhej strane žalobca jej spoluvlastníkom, vlastným pričinením nie je (podiel daroval), avšak reálne ju využíva na prechod. Na tomto mieste okresný súd uvádza, že ak by žalobca mal reálny záujem zabezpečiť si prístup na obecnú cestu, tak by na uvedenú ponuku na predaj podielov spoluvlastníkov reagoval alebo dnes jeho syn v záujme zabezpečenia prístupu pre rodiča, ba dokonca v minulosti by na ňu žalobca ani nemusel reagovať, keby si spoluvlastníctvo k tejto parcele ponechal a nedaroval by ho, mohol túto parcelu ako spoluvlastník riadne využívať. Napokon dôkazom toho, že parcelu CKN XX ani v minulosti nevyužívali jej spoluvlastníci, kvôli absencii reálneho prístupu, ale ju užívala len rodina žalobcu je aj to, že na tejto parcele mal postavené hospodárske budovy strýko žalobcu (brat žalobcovho otca), ktorých pozostatky sú tam dodnes (obhliadka). Pokiaľ ide o parcelu CKN XX, ktorá je aktuálne vo vlastníctve žalobcovho syna E. E., táto v minulosti patrila žalobcovým rodičom a bol tu postavený rodičovský dom žalobcu, neskôr titulom rozsudku sp. zn. 8 C 483/94 z 30.04.1998, nie titulom darovania od otca, ako to na pojednávaní 20.08.2021 uviedol žalobca, táto parcela bola určená do vlastníctva žalobcovej sestry I. E., ktorá ju predala žalobcovmu synovi, tj. predmetná parcela stále bola a aj je vo vlastníctve so žalobcom rodinne spriaznených osôb, pričom žalobca, ako už bolo vyššie spomenuté, už v čase súdneho sporu sp. zn. 8 C 483/94 vedel, že nemá priamy prístup na svoje nehnuteľnosti, pretože už v tom čase, t.j. v roku XXXX priložil k žalobe aj geometrický plán na zriadenie práva prechodu, avšak iba cez susedný pozemok žalovaného nie však cez pozemok patriaci jeho sestre, hoci v tom čase (až do r. XXXX) žalobca bol ešte aj spoluvlastníkom parcely CKN XX, avšak napokon sa žalobca v tomto spore aj napriek uvedenému, zriadenia tohto práva prechodu nedomáhal ani voči žalovanému, z okolností veci pravdepodobne z dôvodu, žeby žalovaný v tom čase s prístupovou cestou nesúhlasil, keďže pri predmetnom súdnom spore dochádzalo k legalizácii faktického stavu v zmysle pokonávky z roku XXXX, tj. k zámene identických výmer medzi žalobcom a žalovaným, takže ak by bol v tom čase žalobca žiadal ešte aj časť z takto zámenou získanej parcely žalovaného, tak výmera zamieňaných parciel, ktorú by bolo možné vlastníckymi nerušenými užívať by nebola rovnaká a k dohode by nedošlo. No žalobca sa v tom čase nedomáhal ani práva prechodu voči svojej sestre, tj. voči osobe s ním rodinne spriaznenej, hoci na tejto parcele bol ich spoločný rodičovský dom, teda sa cezeň chodievalo, dôkazom čoho je aj vstupná bránička v plote žalobcu zo strany tejto parcely (fotodokumentácia z obhliadky na mieste samom) a ako to počas obhliadky na mieste samom potvrdil aj žalobca, chodievalo sa cezeň aj s vozom. Vzhľadom na uvedené východiská mal okresný súd za to, že z okolností ktoré historicky predchádzali vzniku daného skutkového stavu, možno vyvodiť, že nie žalovaný, ale žalobca sám svojou nie nepatrnou mierou prispel k vzniku daného stavu, nesenie dôsledkov ktorého by nebolo spravodlivým zložiť na plecia žalovaného. Žalobca aj za daného stavu má dnes reálny možný prístup k svojim nehnuteľnostiam cez pozemky dnes už vlastnícky a spoluvlastnícky patriace jeho synovi, ktorý prístup aj využíva, ako to sám potvrdil a cez ktoré parcely, ako to vyplynulo aj z obhliadky na mieste samom je prístup možný, aj keď náročnejší, ale možný. Samotný technický stav parciel CKN XX I. B. XX však nemôže byť podľa okresného súdu argumentom, ktorým by bolo možné odôvodniť, vyššiu mieru potreby zásahu do vlastníctva žalovaného ako do vlastníctva syna žalobcu, ktorý syn toto nadobudol aj vďaka žalobcovi, pretože tento terén je

schodným (stav na obhliadke a po nej, pričom terén sa bude meniť, keďže syn žalobcu mieni stavať na parcele CKN XX rodinný dom, ako to uviedol sám žalobca, ku ktorému bude chcieť mať aj prístup autom, z ktorého dôvodu napokon syn žalobcu na pojednávaní aj vypovedal, že si dal opraviť most), aj keď je pravdou, že pre pohodlnejšiu jeho schodnosť, by bolo potrebné vykonať úpravy terénu, ktoré však žalobca len za dobu vedenia súdnych sporov od roku XXXX, kedy bol aj v podstatne inom veku, tieto úpravy mohol vykonať, keďže už aj v tom čase cez tieto parcely chodil, no neučinil tak argumentujúc pokonávkou z roku XXXX. Uvedená pokonávka však, ako už bolo uvedené, bola z hľadiska určenia práva prechodu neurčitou a nevykonateľnou, pretože v nej nebol určený rozsah ani priebeh cesty cez ktorú by sa malo prechádzať tobôž ak sa tento prechod týkal v tom čase parcely č. XXX, E.. XX, P. T. F. R. R. I. C. H. Ž.U. B. XX, H. Č.. XXX, E.. XX W. R. J. I. C. H. B. XX, B. XX/X I. B. XX/X, takže žalobca sa v dobrej viere nemohol na ňu, pre jej neurčitosť spoliehať a navyše z tejto pokonávky vyplýva jasný úmysel jej účastníkov, t.j. žalobcu a otca žalovaného, že sa bude jednať len o cestu cit. „dočasnú“, t.j. aj otec žalovaného mal za to, že to bude len cesta do určitého času a keďže sa táto pokonávka realizovala v súvislosti so zámenou časti parcely č. XXX, E.. XX, z dôvodu záujmu žalobcu stavať rodinný dom na tej časti parcely č. XXX, E.. XX, ktorá v čase pokonávky patrila otcovi žalovaného, možno mať z týchto okolností dôvodne za to, že túto dočasnú otec žalovaného mienil dobou dokedy si žalobca nepostaví dom, napokon aj sám žalobca na pojednávaní uviedol, že to bolo z dôvodu, aby kvôli stavbe mal bližšiu a autom ľahšie schodnú cestu k domu kvôli dovozu stavebného materiálu. Je síce pravdou, že v pokonávke je táto dočasná obmedzená výstavbou cesty, avšak v tomto smere je toto dojednanie vzhľadom na okolnosti pokonávky neurčité a vo vzťahu k otcovi žalovaného zavádzajúce. Z pokonávky je totiž zrejmé, že žalobca a otec žalovaného si ňou vymieňali veľkosťou identické časti parcely č. XXX, E.. XX, pričom žalobca pred touto zámenou vlastnil tú časť, ktorá bola síce priamo pri prístupovej ceste (aj dnešná CKN XX), avšak bola ďalej od parcel, ktoré patrili rodine žalobcu (dnešné CKN XX/X, B. XX/X, B. XX, B. XX), resp. medzi nimi a týmito parcelami patriacimi rodine bola časť parcely č. XXX, E.. XX, ktorá patrila otcovi žalovaného, preto žalobca inicioval pokonávku, aby bol „bližšie“ k rodine, tj. aby svoj rodinný dom staval bližšie k rodine. Inými slovami, uvedenou zámenou titulom pokonávky, žalobca vlastne získal do faktického užívania tú časť parcely č. XXX, E.. XX, ktorá bola bližšie k parcelám patriacim a užívaným s ním rodinne spriaznenými osobami (rodičia, sestra, strýko) a to aj za cenu straty priameho (bezprostredného) prístupu z prístupovej cesty majúcej pritom na vedomí, že k svojej výmenou získanej časti parcely č. XXX, E.. XX sa žalobca vedel dostať aj skrz parcely patriace rodine, čoho dôkazom jej aj vybudovanie prístupovej bráničky do dvora žalobcu z tejto strany (obhliadka) s tým, že prístup vozidlom si zabezpečil v pokonávke do doby vybudovania cesty, avšak bez konkretizácie v pokonávke, do doby vybudovania akej cesty, resp. kade by táto cesta mala viesť, pričom keďže bolo jasným, že vzhľadom na teritoriálne umiestnenie parcely žalobcu by trvalá prístupová cesta k jeho domu mohla byť postavená buď len cez parcely patriace rodine žalobcu, ktorú cestu žalobca aj využíval (aj na cestu vozom, viď vyjadrenie na obhliadke) alebo len cez parcely otca žalovaného, by otec žalovaného majúci o uvedenom vedomosť pravdepodobne len ťažko súhlasil s trvalou cestou cez svoju parcelu, pretože potom by už neplatilo, žaby si so žalobcom pri pokonávke v roku XXXX zamenili veľkosť identické parcely, ale otec žalovaného súhlasil iba s „dočasným“ prístupom pre žalobcu cez svoju, výmenou získanú časť parcely č. XXX, E.. XX, z čoho možno usudzovať, že otec žalovaného mal za to, že cez jeho parcely trvalá cesta nepovedie a že žalobca si túto trvalú prístupovú cestu „porieši“ cez parcely patriace rodine žalobcu, ktorú cestu žalobca napokon aj využíval. A contrario, ak by otec žalovaného, ktorý už v čase pokonávky v roku XXXX vedel, že jeho výmenou získaná časť parcely č. XXX, E.. XX, je jednou z dvoch možných trvalých prístupov k parcele žalobcu, teda ak by bol otec žalovaného uzrozumený s tým, že cez túto jeho parcelu bude mať žalobca trvalú cestu, tak by nebol súhlasil iba s „dočasnou“ cestou pre žalobcu, takže tým, že otec žalovaného dal žalobcovi v roku XXXX súhlas iba na „dočasné“ prechádzanie cez svoju parcelu a navyše v neurčitom rozsahu, možno logicky usudzovať, že ani otec žalovaného si neprial a nebol uzrozumený s tým, že tento prechod, resp., že táto cesta by mala byť pre žalobcu trvalou, tak ako to prezentuje žalobca.

62. Napokon pri hodnotení zistených skutkových okolností okresný súd nemôže opomenúť ani to, že to bol práve žalovaný, ktorý mal v minulosti reálny záujem na riešení danej veci a to aj uzavretím zmluvy so žalobcom, keď v tom čase právnej zástupkyňou žalobcu bola XX.XX.XXXX doručená výzva žalovaného z XX.XX.XXXX v ktorej žalovaný vyzýval žalobcu, aby mu žalobca predložil konkrétny návrh na zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu cez parcelu žalovaného za náhradu, na ktorú výzvu však žalobca vôbec nereflektoval a svoj záujem o dohodu so žalovaným v uvedenom smere len tvrdil a tvrdí, no bez vyvinutia akejkoľvek aktivity v tomto smere. Aj okresný súd napríklad odročil pojednávanie v 08/2021 o jeden mesiac, len aby dal žalobcovi priestor na predloženie žalovanému konkrétneho návrhu

finančnej kompenzácie za zriadenie práva prechodu, no žalobca tak učinil až posledný deň tejto lehoty bez možnosti časovej rezervy na rokovanie a dohodu so žalovaným, ktorý s týmto návrhom nesúhlasil, z čoho možno tiež usúdiť, že záujem žalobcu na dohode za finančnú satisfakciu žalovanému je len formálnym a žalobca sa v skutočnosti stále dovoľáva a spolieha na neurčitú a teda nevykonateľnú pokonávku z roku 1963, ktorú by mohol vykonávať bezodplatne. Aj z uvedených dôvodov, okresný súd odmietol vykonať vo veci na pojednávaní 06.10.2021 po viac ako sedem ročnom spore, prvý krát navrhnutý dôkaz znaleckého dokazovania na určenie ceny práva prechodu. V uvedenej súvislosti okresný súd len na margo podotýka, že taktiež má za to, že obmedzenie vlastníka v jeho práve predmet svojho vlastníctva užívať zriadením vecného bremena podľa cit. § 151o ods. 3 OZ v spojení s cit. § 135c ods. 3 OZ je za náhradu, avšak žalobca by sa o tejto náhrade mal zmieniť v žalobnom petite, aby bolo možné zistiť, či a do akej miery súd rozhodol v súlade so žalobným petitom alebo proti nemu (ultra petitem), a to o to viac, že vecné bremeno môže vzniknúť aj vydržaním bez náhrady (v danom prípade síce žalobca v odôvodnení žaloby uviedol § 151o ods. 3 OZ avšak žalobný petít, ktorým je súd viazaný, bol formulovaný ako pri vydržaní práva prechodu, pozn.).

63. Vzhľadom na uvedené dôvody a východiská, zohľadniac všetky historicky na seba nadväzujúce okolnosti, ktorých pôvodcom bol v značnej miere žalobca, majúci tak podstatný vplyv na dnešný stav veci, ako aj a predovšetkým so zohľadnením, že v ich dôsledku má žalobca dnes aj iný faktický prístup k svojim nehnuteľnostiam, ako len cez susedný pozemok žalovaného, pričom ani dnes by mu za účelom poskytnutia lekárskej pomoci nebol znemožnený prístup ani cez pozemok žalovaného, keďže pre život zachraňujúci zásah, či už poriadkových zložiek alebo zdravotníkov vlastnícke vzťahy nie sú prekážkou (pri záchrane života a zdravia môžu vstúpiť aj do cudzích priestorov), mal okresný súd za to, že by bolo neprimeraným (test proporcionality), aby žalovaný, ktorý daný stav nevyvolal ani neovplyvnil, aby znášal jeho dôsledky a preto žalobu žalobcu, ktorý má aj iný prístup, zamietol.

64. Podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP „Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.“

65. Podľa § 262 ods. 1 CSP „O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.“

66. Podľa § 262 ods. 2 CSP „O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.“

67. Podľa § 396 ods. 1 CSP „Ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.“

68. Podľa § 396 ods. 3 CSP „Ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.“

69. Podľa § 253 ods. 1 CSP „Ak strana v konaní navrhne vykonanie dôkazu, s ktorým sú spojené výdavky, súd jej môže uložiť povinnosť zložiť preddavok.“

70. Týmto rozhodnutím sa konanie končí, preto okresný súd rozhodol aj o nároku na náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania a to podľa § 255 ods. 1 CSP a keďže žalovaný mal v predmetnom konaní plný úspech, okresný súd mu priznal voči v konaní neúspešnému žalobcovi 100 % nárok na náhradu účelne vynaložených trov prvostupňového i odvolacieho konania. Súčasne okresný súd uložil žalobcovi, ktorý navrhol vykonanie dôkazu obhliadkou na mieste samom, aby nahradil štátu v súvislosti s vykonaním tohto dôkazu vzniknuté trovy, pričom v tomto smere sa žalobcovi v prospech jej úhrady započíta už ním 18.10.2018 zložený preddavok a žalovanému bude tento ním zložený nespotrebovaný preddavok vrátený. O samotnej výške trov konania okresný súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže podať odvolanie strana, v ktorej neprospech bol rozsudok vydaný (§ 359 C.s.p.). Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na Okresnom súde Bardejov. Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v uvedenej lehote podané na príslušnom odvolacom súde (§ 362 ods. 1, 2 C.s.p.).

V odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C.s.p.) je treba uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.). Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 C.s.p.). Odvolanie len proti odôvodneniu rozsudku nie je prípustné (§ 358 C.s.p.).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 C.s.p.).

Ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd. Ak sa rozhodlo o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom alebo ak sa rozhodnutie týka niekoľkých subjektov a ide o samostatné spoločenstvo podľa § 76 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/20160701>> a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektoré práva alebo na niektoré subjekty, nie je právoplatnosť výroku, ktorý nie je napadnutý, odvolaním dotknutá. To neplatí, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol výslovne dotknutý, alebo ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Právoplatnosť ostatných výrokov nie je dotknutá ani vtedy, ak odvolanie smeruje len proti výroku o trovách konania, o príslušenstve pohľadávky, o jej splatnosti alebo o predbežnej vykonateľnosti (§ 367 C.s.p.).

Dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak odvolateľ vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova. Ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo. Lehoty, ktoré majú plynúť od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, plynú v takom prípade od právoplatnosti uznesenia o zastavení odvolacieho konania. Ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví. Ak sa odvolanie vzalo späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane (§ 369 C.s.p.).

Ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví. Ak je žaloba vzatá späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane (§ 370 C.s.p.).

Žalobu nemožno v odvolacom konaní meniť (§ 371 C.s.p.). V odvolacom konaní nemožno uplatniť práva voči žalobcovi vzájomnou žalobou (§ 372 C.s.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.